

AXIOMA
K Ö Z P O N T

**Az online
gyermekvédelem
axiómája**

FILEMON NORBERT

**Az internetes pornográfia veszélyei és
az életkor-ellenőrzés alkalmazása**

FILEMON NORBERT

**Az internetes pornográfia veszélyei
és az életkor-ellenőrzés alkalmazása**

AZ ONLINE GYERMEKVÉDELEM AXIÓMÁJA

AXIOMA
K Ö Z P O N T

Szerző: **dr. Filemon Norbert**

Közreműködtek:

dr. Gulyásné Ördög Enikő, Pogrányi Lovas Miklós, dr. Giró-Szász Áron

Szakmai lektor: **dr. Kolláth Mihály**

Borító, nyomdai előkészítés: **Pénzes Bence**

Köszönet:

**Czopf Áron, Diószegi Rita, Frivaldszky Edit, dr. Lotz Bence,
Priscille Kulczyk, Siroki Péter, dr. Sorbán Kinga, Tóth Krisztián**

ISBN 978 - 615 - 6771 - 01 - 8

Kiadja az **Axióma Kulturális Alapítvány** 2024-ben.

Minden jog fenntartva.

A könyv – kiadó írásos jóváhagyása nélkül – sem egészében, sem részleteiben nem sokszorosítható vagy közölhető, semmilyen formában és eszközzel, elektronikus vagy mechanikus módon, beleértve bármilyen internetes közlést, fénymásolást vagy az információ-rögzítés bármely formáját.

www.axiomakozpont.hu

info@axioma.hu

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	8
1. AZ INTERNETES PORNOGRÁFIA MINT PROBLÉMA	10
1.1. Terminológia	10
1.2. Pornográfia és a kereszténység	12
1.3. Pornográfia és az újbaldali politika	13
1.4. Pornográfia és a tömegkultúra	14
1.5. Pornográfia és a technológia	16
1.6. Pornográfia és a gazdaság	17
1.7. A pornográfia idegrendszerre gyakorolt hatása	19
1.8. Pornográfia és a gyermekek	21
1.9. Pornográfia és a nők	22
1.10. Pornográfia és a férfiak	24
1.11. Pornográfia és a társadalom	25
1.12. Következtetés és általános megoldási javaslatok	26
2. A PORNOGRÁFIA LEHETSÉGES JOGI MEGOLDÁSAI	27
2.1. A jogi megoldások típusai	29
2.1.1. A pornográfia káros hatásaira figyelmeztető jelzés előírása	29
2.1.2. A korhatár és a tartalom besorolása	29
2.1.3. Az internetes pornográfia kezelésével foglalkozó dedikált szerv létrehozása	29
2.1.4. A pornográf tartalmak terjesztésének szankcionálása	29
2.1.5. Az internetszolgáltatók által biztosított szűrés	30

2.1.6. A szülői felügyeletet segítő szűrőprogramok fejlesztése és népszerűsítése .	30
2.1.7. A pornográf tartalmú weboldalak blokkolása	31
2.1.8. Az okostelefonok, a tabletek és az alkalmazásboltok szabályozása . . .	32
2.1.9. Életkor-ellenőrzés	33
2.2. A magyar médiajog és gyermekvédelem	34
2.2.1. A médiatudatosság alacsony szintje	34
2.2.2. Elavult műszaki megoldások	34
2.2.3. Nemzetállami szuverenitás a globális virtuális térben	35
2.3. A magyar médiaszabályozásról részletesen	35
2.3.1. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.)	36
2.3.2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (Mttv.)	36
2.3.3. Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (Ekertv.)	37
2.4. Az európai uniós jog és gyermekvédelem.	38
2.4.1. Az AVMS-irányelv felülvizsgált szövege.	38
2.4.2. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály (DSA) ¹⁹⁹	39
2.5. Előremutató szabályozási kísérletek és gyakorlatok	40
2.5.1. Nyugati trendek	41
2.6. Az életkor-ellenőrzésről részletesen	45
2.6.1. Definíció	45

2.6.2. Hatékonysági, technikai, gazdasági és adatvédelmi kihívások	45
2.6.3. Az életkor-ellenőrzés során begyűjtött információk típusai	47
2.6.4. Az életkor-ellenőrzés mechanizmusai	51
3. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KONKRÉT JAVASLATOK.	55
3.1. Következtetések	55
3.2. Javaslatok	59

BEVEZETÉS

Az internetes pornográfia olyan korszakot hozott el, amelyben a szexuálisan explicit tartalmak mennyisége, szélsőséges mivolta és akadálytalan elérhetősége precedens nélküli az emberiség történetében. **Minden eddigig meghaladó mértékű embertömeg – köztük sok gyermek – él aktív pornófogyasztóként.**¹ A jelenség alól Magyarország sem kivétel. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) tíz – magyar viszonylatban legnépszerűbbnek számító – pornográf weboldalt vizsgált 2023. május 16. és június 16. között. A kutatás kimutatta, hogy – csak ezen a tíz oldalon – a magyar internetező férfiaknak az 50%-a, a magyar internetező nőknek pedig a 20%-a fogyaszt szexuális tartalmat. A tíz legnépszerűbb pornográf tartalmú weboldal egy hét alatt mintegy 1,7 millió felhasználó látogatta. Ez az adat meghaladja a legnépszerűbb streamingszolgáltató, a *Netflix* látogatottságát, és nem sokkal marad el a legnagyobb magyar hírportálok, a *24.hu* és az *Index* látogatószámaitól. **A pornográfia olyan probléma, amely mélyen érinti a magyar társadalmat.**²

Az okoseszközök elterjedése következtében a legtöbb kiskorú már 11–13 évesen találkozik pornográf tartalmakkal.³ Egy amerikai felmérés szerint a 14–18 éves fiúknak a 84%-a, a lányoknak pedig az 57%-a nézett már online pornográfiát.⁴ Ezeket az anyagokat egyre nagyobb arányban fogyasztják gyermekek, akiknek a jelentős része akaratán kívül találkozik ilyen tartalmakkal. Magyarország Alaptörvényének XVI. cikke kimondja, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. **Az internetes pornográfia veszélyes termék, a gyermekek jogainak mindhárom szféráját veszélyezteti,** ennek ellenére legálisan hozzáférhető hazánkban.

A nyugati világban az online pornográfia ilyen mértékű elterjedése filozófiai, politikai, kulturális, technológiai és gazdasági folyamatok eredménye. A tömegkultúra olyan mértékben telítődött szexuális ingerekkel, hogy kiüresítette az úgynevezett *soft* pornó kategóriáját. Ez az explicit, illetve más szempontból is extrém tartalmak túlsúlyához vezetett az online térben.

A pornóipar több milliárd dolláros üzlet, amely hozzájárul az emberkedelemhez, a gyermekek szexualizálásához, a nők tárgyiasításához, továbbá hamis, erőszakos képet ad a szexualitásról, közegészségügyi problémákat okoz, miközben megosztott családokat hagy maga után. A pornográfának közvetlen hatása van a fogyasztók egészségére.⁵ Ezenfelül ráadásul addiktív: hasonló neurológiai változásokat okoz az emberi agyban, mint a drogfüggőség.⁶

Az orvostudomány a közelmúltban új összefüggéseket tárt fel, amelyek úgy összegezhetők, hogy a rendszeres pornófogyasztónak egyre több és extrémebb tartalmat⁷ kell fogyasztania, hogy azonos szintű izgalmi állapotot érjen el.⁸ Ez agresszív szexuális viselkedésre tanítja a férfiakat, és idővel merevedési zavarokhoz vezet. A pornófogyasztás a nőket is negatívan érinti: önértékelési problémákat, szexuális szerepzavart alakít ki bennük. Az érintett felek irreális elvárásokat támasztanak partnerükkel szemben, ami tartós és mély frusztrációhoz, a nemi élet elhalásához, majd a párkapcsolat, illetve a házasság felbomlásához vezethet. A párválasztás előtt álló emberek esetében magányt és szorongást vált ki, továbbá aláássa a kezdeményezési vágyat.⁹

A szülők – alacsony digitális tudatosságukból kifolyólag – alapvetően tájékozatlanok, a gyermekek pedig hatékony jogi megoldások hiányában szinte védtelenek az internetes pornográfiaival szemben.¹⁰ **Az államnak a közjó¹¹ védelmében úgy kell tekintenie a pornográfia visszaszorítására, mint er-**

kölcsi környezetvédelemre.¹² Az adatvédelmet biztosítani kell, de a véleménynyilvánítás szabadsága a gyermekek védelme érdekében korlátozható.

Dolgozatunk első részében definiáljuk a pornográfia fogalmát, majd röviden bemutatjuk a jelenség filozófiai, politikai, kulturális, technológiai és gazdasági hátterét. Ezt követően ismertetjük az online pornófogyasztás neurológiai összefüggéseit, majd vázoljuk a gyermekekre, a nőkre, a férfiakra és a párkapcsolatokra gyakorolt legfontosabb hatásait.

Az online pornográfia okozta kihívás óriási, és a problémára nem létezik tökéletes szabályozási megoldás, dolgozatunk második részében mégis amellet érvelünk, hogy több nyugati államban léteznek már hatékony jogi megoldások, különösen a későbbiekben részletesen ismertetett életkor-ellenőrzés, amelyet Magyarországon, illetve uniós szinten is adaptálni szükséges a gyermekek védelme érdekében. Dolgozatunk végén konkrét megoldási javaslatokat teszünk.

1. AZ INTERNETES PORNOGRÁFIA MINT PROBLÉMA

1.1. Terminológia

A pornográfiát definiálni nem egyszerű feladat. Nem elég Potter Stewartot, az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának egykori bíróját követni, aki úgy nyilatkozott erről, hogy felismeri, ha látja.¹³ Stewart nem a *soft*, hanem a *hardcore* pornográfiára gondolt. A két kategória között az a döntő különbség, hogy az utóbbi explicit módon mutat be szexuális cselekményeket. Dolgozatunkban szűken határozzuk meg a pornográfia definícióját, kizárólag a *hardcore* pornográfiát értjük alatta.

A **pornográfia** eredetileg a prostituáltakról szóló írásokat, rajzokat jelentette. Legpontosabban úgy definiálható, mint **olyan vizuális termék, amely vágykeltés céljából szexuális cselekményeket mutat be explicit módon.**¹⁴ A pornográfia célja nem művészeti érték létrehozása, hanem a maszturbáció elősegítése.¹⁵ Az ilyen módon ábrázolt szex egydimenziós, a személyt csak mint nemi funkciójára redukált embert láttatja, aki nem cél, hanem eszköz.¹⁶ A pornográfia tárgyiasít, nem személyekről szól, hanem dolgokról. A szexualitásnak ez a reprezentációja¹⁷ döntően meghatározza azt, ahogyan a másik nemre tekintünk. **A pornográfia nem művészet, hiszen nem utal önmagán túlmutató mondanivalóra, a meztelenség nem esztétikai elismerést, hanem pusztán szexuális ingert kíván kiváltani a nézőben.**¹⁸

Cass R. Sunstein feminista megközelítésen alapuló megfogalmazása szerint a szabályozható pornográfia szükségképpen szexuálisan explicit, szexuális inger kiváltását célzó vagy okozó tartalom, amely olyan nőket jelenít meg, akik élvezik a fizikai abúzus valamely formáját.¹⁹

A pornográfia pontos jogi definíciójának megalkotásához a 2023-ban elfogadott louisianai törvényben²⁰ foglalt meghatározást tekintjük irányadónak. Rekonstrukciónk szerint a pornográfia bármely olyan tartalmú vizuális termék, amely kimeríti a szexuális aktus, a maszturbáció, a szodómia, a bestialitás, az orális szex vagy bármely más szexuális aktus valós, szimulált vagy animált bemutatását, megjelenítését. További fontos feltétel, hogy a tartalom egészét tekintve hiányozzon belőle az irodalmi, művészeti, politikai vagy egyéb, kiskorúak javát szolgáló tudományos érték.

1.2. Pornográfia és a kereszténység

A nyugati világban a domináns szexuáletikai keretrendszert évszázadokon keresztül a görög-római modellt kiszorító keresztény filozófia határozta meg. Előbbi az egyén nemétől és társadalmi státuszáról függően változó szexuális normákat határozott meg, utóbbi minden nemű és státuszú személyre azonos normákat írt elő.²¹ Egy olyan korban, amikor a római férfi teste szinte érinthetetlen, majdnem mindenki másé pedig szabad préda volt, amikor gyakran nem láttak morális különbséget a vizezés és az ejakuláció között, amikor a gyermekkítétel bevett gyakorlatnak számított, amikor a rab-szolgák és a prostituáltak szenvedése jelentős mértéket öltött, a keresztények azt tanították, hogy a test a Szentlélek temploma, a szenvedésnek van értelme, a szex pedig a házas felek privilégiuma.²²

A természetjogon²³ alapuló hagyományos keresztény emberkép²⁴ szerint a szex természetes vágyaink kielégítése és az abból fakadó nemi öröm jó.²⁵ **A szex célja az egység és a nemzés.**²⁶ Valódi beteljesedése azonban csak elkötelezett, kooperatív szeretetkapcsolatban, házasságban lehetséges.²⁷ A család férfi és nő szilárd és felbonthatatlan egysége, melynek szükségszerű célja a gyermekek nemzése, és ez az egység a házassági szerződés révén nyilvános elismerést nyer.²⁸ A szexuális aktushoz éppen azért van szükség az értelem felügyeletére, mert magas rendű és fontos jó.²⁹ A tét nagy, hiszen ideális esetben annyira erős a szeretetnek ez a fajta megnyilvánulása, hogy kilenc hónap után nevet kell adni neki. A férj és a feleség ekkor részt vesz az isteniben, a teremtés művében.³⁰

A házasságon kívüli szex több szempontból is ellentétes a természetjoggal.³¹ A paráznaság – a nem házas felek közötti szex – veszélyezteti az aktusból fogant gyermek javát, hiszen félő, hogy instabil családba születik. A házasságtörésben megnyilvánuló hűtlenség aláássa a házastársak közötti

bizalmat, a család alapját. A maszturbáció és a pornográfia is ellentétes a szex céljával, mivel mindkettő befelé, egy fantáziavilág felé fordítja a szexuális vágyat.³² Fontos leszögezni: a pornográfia nem valódi szex, hiszen elválasztja a néző szexuális élvezetét a testi egyesüléstől. A pornográfia függetleníti a szexualitást az intimitástól, a benne megjelenő gyengédség csak mechanikus cselekvés, amelynek kizárólagos célja a szexuális teljesítmény fokozása.³³ A pornográfia valójában hadat üzen a valódi szexualitásnak.³⁴

1.3. Pornográfia és az újbaloldali politika

Míg a természetjog szerint gondolkodók a férfit és nőt alapvetően társas, kooperatív lénynek tekintik, addig a marxi-engelsi gondolati sémát alapul vevő teoretikusok nagy része – nagyon leegyszerűsítetten – az elnyomás mechanizmusaiként értelmeznek minden társadalmi viszonyt.³⁵ Ez a filozófiai antropológiai ellentét a szex céljával kapcsolatos nézeteket is befolyásolja. Freud szerint a szex központi szerepet játszik abban, hogy mit jelent embernek lenni. **A szexuális élvezet lett a legfontosabb cél**, a boldog ember pedig azonos a szexuálisan kielégített emberrel.

Marx, Engels³⁶ és Freud nyomdokain haladva Wilhelm Reich osztrák-amerikai pszichoanalitikus tudatosan átpolitizálta a szexualitást. A politikai hatalomért vívott küzdelem szempontjából kulcskérdésnek tekintette a gyermekek szexualizálását, és már 1936-ban kiemelte a gyermekkori szex és a szexuális identitás fontosságát.

Reich úgy vélte, hogy a gyermekek szexuális szabadossága vezethet a burzsoá társadalom, a kapitalista morál és a patriarchális család felszámolásához, amely szerinte az elnyomó totalitárius rezsim ideológiai kontrolljának legfontosabb egysége. Mivel a család védi az általa patológusnak³⁷ tartott

hagyományos szexuális erkölcsöket, ezért a család lett a politikai felszabadulás elsődleges ellensége. Reich szerint az állam beavatkozhat az „elnyomó” család ügyeibe, hogy az „áldozatként” működő gyermekek szabadon megélhessék szexualitásukat. Reich ízlésébe a gyermekek közötti szex és a meztelenség támogatása belefért, a pedofília nem.³⁸ A Reich-féle újaloldaliak az életet iglenlők ellen küzdenek, céljuk az élet destrukciójában és tagadásában rejlik.³⁹

Reich gondolatait kommentálva Augusto Del Noce olasz filozófus előre jelezte, hogy az újaloldaliak egyre kevésbé fognak élni az osztályharc fogalmával, és egyre gyakrabban hivatkoznak majd az elnyomás elleni harcra. Az *elnyomás* fogalmát a nyugati akadémiai világban egyre gyakrabban szubjektív, pszichológiai kategóriákkal kezdték leírni. **A pszichológiát szexualizálták, a szexet pedig átpolitizálták.** Mára a szexuális vágyak meghatározzák az identitást, amelyet a többségi társadalomnak el kell fogadnia, sőt ünnepelnie kell. Ez ad magyarázatot arra, hogy miért minősül ma elnyomásnak, ha például egy cukrász lelkiismereti okokból nem hajlandó tortát készíteni egy azonos nemű pár „esküvőjére”.⁴⁰

Reich és követői társadalmi szemléletformálása sikeres volt: **a korábban ideálnak tartott keresztény szexualitika mára sokak szemében elnyomóvá, erkölcsstelenné vált:** egy olyan, kétezer éves tanításhoz való ragaszkodás, amely sérti a máshogy gondolkodó emberek identitását.

1.4. Pornográfia és a tömegkultúra

A szexuális forradalmat a vizuális kultúrában a Hugh Hefner névvel fémjelzett *Playboy* nagymértékben előmozdította, és ezzel dokumentálható módon hozzájárult a keresztény szexualitika visszaszorításához. A popkulturális termékeken⁴¹ keresztül lépésről lépésre elfogadottá tették a promiszkuitást, a nem természetes szexuális viselkedésformákat és a pornófogasztást.⁴²

A tömegkultúra olyan mértékben telítődött szexuális ingerekkel, hogy kiűresítette az úgynevezett *soft* pornó kategóriáját. A *soft* pornó tartalmakkal teletűzdelt *Trónok harcát* követően az HBO streamingszolgáltató második legnézettebb sorozata az *Eufória*,⁴³ amely középiskolás tinik életébe nyújt bepillantást. A sorozat leírásából kiderül, hogy miközben a fiatalok „keresik helyüket a közösségi média uralta világban, megtapasztalják a drogot, szexet és erőszakot”. Az egyik epizódban harmincszor villan fel pénisz a képernyőn.⁴⁴

Közben a *hardcore* pornó zászlóshajója, a Pornhub pornóoldal 2022-es toplistája szerint hazánk a világ 29. pornófogyasztója. A világlátnál a magyarok 91%-kal többször keresnek rá olyan szexuális devianciákra, mint a *bukkake*, 71%-kal többször a *női orgazmusra*, 70%-kal többször az úgynevezett *pissing* kategóriára és 62%-kal többször az öklözésre.⁴⁵

A nyugati társadalmakban a pornóipar is szexualizálja a gyermekeket.⁴⁶

Egyre fiatalabb lányokat mutat be a fogyasztóknak, gyakorta gyermekként ábrázolva őket smink, jelmez, hajviselet, díszletek, kellékek segítségével. Az Egyesült Államok igazságügyi minisztériuma gyermekekről készült képeket elemzett a *Playboy*, a *Penthouse* és a *Hustler* magazinokban. Összesen 683 lapszámot tekintettek át az 1953 és 1984 közötti időszakból. Ezer kép mutatott vérfertőzésre vagy molesztálásra utaló szexuális helyzetet felnőttek és gyermekek között.⁴⁷

A tömegkultúrát befolyásoló érzékenyítés hozzájárult az Egyesült Államokban bekövetkező jogi változásokhoz. Az Amerikai Legfelsőbb Bíróság már 2002-ben „visszafordította” a gyermekpornográfiát tágran meghatározó jogszabályt (*Child Porn Prevention Act*).⁴⁸ Az eredeti jogszabály értelmében gyermekpornográfiának minősült bármely kép vagy film, amelyben egy *gyerekként kinéző* személy szexuális aktust folytat. Az ítéletet követően csak a 18 éves kor alattiakkal szemben történő elkövetés esetén

állapítható meg gyermekpornográfia mint bűncselekmény, amely a korábbihoz sokkal lazább szabályozás. Adrian Vermeule, a Harvard Egyetem alkotmányjogász-professzora szerint ez az ítélet nincs tekintettel a közjóra.⁴⁹

Egy kaliforniai bíróság által közzétett levelezésből kiderült, hogy a Pornhub korábbi ügyvezető igazgatója szerint 2020. december 15. óta több mint 1,8 millió nem hivatalos felhasználó által feltöltött, ellenőrizetlen szexvideót lehet megtalálni a nevezett oldalon. Ezek közül sok potenciálisan illegális tartalmat, például gyermekpornográfiát is mutathat.⁵⁰ Egy 15 éves floridai lányt érintő gyermekpornográf botrány⁵¹ miatt a Mastercard, a Visa és a Discover 2020-ban megszakította a kapcsolatot a Pornhubbal, és megakadályozta, hogy a kártyahasználók vásároljanak az oldalon.⁵²

A technológiai innovációk segítségével a pornóipar tovább terjeszkedik a tömegkultúrában. A mesterséges intelligencia fejlődésével az online pornográfia világában a legfőbb veszélyt a *deepfake*-tartalmak jelentik. Erre a problémára a Taylor Swift amerikai énekesnőről készült felvételek mutattak rá 2024-ben. Swift jelezte perlési szándékát, amely precedenst teremthet az amerikai joggyakorlatban az ilyen pornótartalmak kapcsán. Amerikai szenátorok kétpárti csoportja 2024. január 30-án törvényjavaslatot nyújtott be, mely büntethetővé tenné *deepfake* pornográf tartalmak terjesztését.⁵³ A cél, hogy büntetőjogi szankciókkal megtörténjen a *deepfake*-előállítók felelősségre vonása.⁵⁴

1.5. Pornográfia és a technológia

A fogyasztói társadalomban, amelyben élünk, az internetes pornográfia ideális termék, hiszen ingyenesen, névtelenül, korlátlanul, bárhol és szinte bármikor fogyasztható. A pornóipar szexszel adja el a szexet mint online terméket. Üzleti modellje az ember szexuális vágyát egyesíti az internet technológiai forradalmával és anonimitásával. **Az online pornográfia az első stabilan sikeres e-commerce-termék.**

Az internet megjelenése előtt működő informatikai rendszer, a Bulletin Board System (BBS) már lehetővé tette, hogy a felhasználók csatlakozzanak egy személyi számítógéphez, és üzeneteket váltsanak, illetve adatokat cseréljenek. A legkeresettebb fájlok pornográf tartalmúak voltak. A *Playboy* szerzői jogok megsértése miatt már 1993-ben pert nyert egy BBS-operátorral szemben. Az információs technológia fejlődése során azért is élen járnak a pornóoldalak, mivel a magas látogatottságuk ideális környezetet biztosít a weboldalfejlesztéshez.⁵⁵

Az internetforgalom 50%-a a szexualitással áll összefüggésben.⁵⁶ Egyes becslések szerint „tíz év alatt az emberiség 1,2 millió évnek megfelelő pornográfiát nézett”.⁵⁷ A Pornhub a negyedik leglátogatottabb weboldal az Egyesült Államokban a Google, a YouTube és a Facebook után. 2023-ban egyetlen hónap alatt több mint 2,14 milliárd látogatást ért el – többet, mint az Instagram, a Netflix, a Pinterest és a TikTok együttvéve.⁵⁸

Egy brit felmérés szerint 2005-ben a 18–19 évesek által látott pornográfia 98%-a internetes pornográfia volt, amelyet a 69%-uk mobiltelefonon nézett.⁵⁹ A Pornhub 2023-as jelentése szerint a látogatóik 91,3%-a mobiltelefonon kereste fel az oldalt.⁶⁰ Világviszonylatban az internetes felhasználók összes mobilos keresésének 20%-a pornográfiára irányul.⁶¹ Nyilvánvaló, hogy az internetes pornográfia iránti kereslet óriási üzleti lehetőségeket rejt magában.

1.6. Pornográfia és a gazdaság

A pornóipar piaci szerkezete oligopolisztikus, mivel csak néhány nagyvállalat uralja szinte a teljes piacot.⁶² Az öt legnagyobb cég tulajdonában vannak azok a weboldalak, amelyekre az összes pornográfiával kapcsolatos kapcsolódó ke-

resés 80%-a irányul.⁶³ Piacvezető a MindGeek (átnevezését követően Aylo), amelyet az Ethical Capital Partners, egy kanadai magántőke-befektetési társaság vásárolt fel 2023-ban. Közükben van például a Pornhub platform vagy éppen a Brazzers, az egyik legnagyobb pornográf videógyártó cég.⁶⁴

A legtöbb pornográf tartalom látszólag ingyenes, de a felhasználók valójában az adataikkal fizetnek a tartalomért. A pornóipar alapvetően két úton termel profitot.⁶⁵

Elsőként a prémiumtartalmakról szólunk, amelyek lényege, hogy az előfizető tipikusan befutott színészekkel készített, teljes hosszúságú, full HD minőségű, werkjelenetekkel bővített vagy éppen reklámok, hirdetések nélküli tartalmat érhet el.

A második és legfontosabb kategóriát a hirdetések adják. Minél több a látogató egy adott oldalon, annál értékesebb hirdetési felületekkel rendelkezik az oldal tulajdonosa. A pornóoldalakhoz hasonlóan a Google és a Facebook is elsősorban így termel profitot, annak ellenére, hogy látszólag ingyenes szolgáltatásokat biztosít. Mindezek alapján fontos kiemelni, hogy ha valaki pusztán böngészés céljából keresi fel a pornóoldalakot, már azzal hozzájárul a pornóipar profittermeléséhez.

Összehasonlításképpen érdemes megjegyezni: 2007-ben minimum 20 milliárd dollárt termelt a pornóipar világszerte. 2012-ben a profitjuk átmenetileg a felére csökkent, mivel az ingyenesen elérhető tartalmak megrengették a piacot.⁶⁶ A vállalatok azonban kiismerték a fogyasztói szokásokat, és kreatív módszerekkel ma már lényegesen több bevételre tesznek szert, mint korábban bármikor. A kereskedelmi iparágakat figyelő IBISWorld szerint a pornóiparban 2018 és 2023 között évente 12,6%-os bevételnövekedés történt.⁶⁷

A pornóipar már 2022-ben 172,5 milliárd dolláros piacot jelentett,⁶⁸ érdemes ezt összevetni a magyar GDP-vel, amely 182 milliárd dollár volt ugyanebben az évben.⁶⁹ Ezek az adatok csak a látható, legális pénzmozgásokat mutatják, a pornóipar szürke zónája és feketepiaci ténylegesen feldeírítetetlen.

1.7. A pornográfia idegrendszerre gyakorolt hatása

2011 és 2016 között harminc olyan lektorált tanulmány jelent meg, amelyből kiderül, hogy a pornónézés egyértelműen káros hatással van az agyi folyamatokra.⁷⁰ Egy 2014-es vizsgálat kimutatta, hogy a pornóhasználat csökkenti a szürkeállomány térfogatát az agy jutalmazó központjában.⁷¹

Dr. Donald Hilton neurológus szerint a pornográfia az agyra ható, évi 100 milliárd dolláros drog, amely alapvető változásokat idéz elő a pornófogyasztó szexualitása terén.⁷² Egyebek mellett a kötődés kialakításában fontos szerepet játszó neurokémiai anyagok (oxitocin, vazopresszin) is részt vesznek a pornográf tartalmak nézése során végbemenő agyi folyamatokban. Az édesanyák agyában szülés, illetve szoptatás közben felszabaduló oxitocin többek között erősíti a gyermekük iránti kötődést. Az emberi test szexuális aktus közben is folyamatosan bocsát ki neurokémiai anyagokat, az orgazmus során különösen nagy mennyiségben, hogy erősödjön a partnerek egymáshoz való kötődése. Úgy is mondhatjuk, **hogy az agyunk alapvetően hosszú távú, romantikus kapcsolatokra van hangolva.**⁷³ Olyan egyszerű cselekedetekkel, mint a mosoly, a szemkontaktus, a hallgatás, a segítségnyújtás, az összebújás, az ölelés, a csók és a gyengédség egyéb formái, tudatosan választhatjuk, hogy fokozzuk a másikhoz való tartozásunk érzését. Ezek beindítják az agy „szeretetmechanizmusát”.⁷⁴

Dr. William Struthers, a Wheaton College pszichológia- és idegtudományok-professzora szerint az a probléma a pornográfiával, hogy a „partner nélküli ismételt szexuális cselekvés esetén nem a személyhez, hanem képekhez kötődik az ember”.⁷⁵ Amikor valaki pornográfiát néz, a neurokémiai anyagok kibocsátását az explicit felvételek végtelen újdonságával kombinálja az agyában. A rendszeres pornónéző a kötődés e sajátos módozata miatt kifejezetten ehhez a cselekvéshez akar visszatérni. Képletesen szólva, **a rendszeres pornónéző gyakorlatilag „házasságot köt” a pornóval.**⁷⁶

Az agykéreg (neocortex) homloklebenyi elülső része, a prefrontális kéreg teszi lehetővé, hogy mérlegeljünk, mielőtt cselekszünk. Agyunknak ez a része felelős többek között a döntéshozatalért, szabályozza a viselkedésünket: döntést hoz jó és rossz, jobb és rosszabb kérdésében. A prefrontális kéreg 25 éves korunkra fejlődik ki teljesen.

Amikor szexuális ingert tapasztalunk, arra az agyunk dopamin felszabadításával reagál. A dopamin emlékeket rögzít az agyban, és segít visszatérni a szexuális élvezet tapasztalatához: ez normális esetben a partnerünkhöz, de lehet, hogy egy elektronikai eszközhöz (vagy bármilyen más tárgyhoz) kötődik. **A probléma az, hogy a pornográfia túlstimulálja az agyat: több ingert nyújt, mint amennyi kezelésére eredendően huzalozva vagyunk.** Az agy végül elfárad, és érzéketlen lesz a megszokott ingerre. Gary Wilson biológus kimutatta, hogy ezzel a droghasználathoz hasonló állapot áll be: fokozatosan egyre nagyobb vagy erősebb adag kell ahhoz, hogy azonos élvezeti szintet érzünk el. Túlstimulált állapotban függési spirálba kerül az idegrendszer, amivel a prefrontális kéreg eróziója is megindul, hasonlóan a kokainisták agyában végbemenő folyamatokhoz. A függőségek tehát fizikailag is roncsolják az idegrendszert. A funkciók gyengülésével a döntési központ kevés akaraterőt tud felmutatni, amikor jön a következő inger. Ez a hipofrontalitás állapota: **a frontális kéreg alulműködése révén a személy lassan elveszti mérlegelő képességét, a szenvedélyek feletti uralmát.**⁷⁷

Az American Society of Addiction Medicine (Amerikai Addikciós Gyógyászati Társaság) 2011-es meghatározása szerint a rendszeres pornófogyasztás nevezhető függőségnek, esetében ugyanis az agyi jutalmazás, a motiváció, a memória és az agyi áramkörök elsődleges, krónikus megbetegedéséről van szó.⁷⁸ Egyes tanulmányok azt mutatják ugyanakkor, hogy az agy képes meggyógyítani magát, még többéves pornófogyasztás után is. A pornográfia képes eltéríteni az agy idegpályáit, de idővel és tudatos erőfeszítéssel teret lehet adni az agynak, hogy regenerálódjon. A függőségből felépülő embereknek átlagosan tizennyolc hónapra van szükségük ahhoz, hogy dopaminreceptoraik helyreálljanak.⁷⁹ Ez az időtartam egyéenként jelentősen különbözhet.

1.8. Pornográfia és a gyermekek

A nyugati példák azt mutatják, hogy a gyermekeket mélyen érinti az online pornográfia. Egyre fiatalabb korban, egyre többen és egyre többet néznek pornográfiát a gyermekek. Lengyelországban egy 2022-es kimutatás szerint valamivel 11 éves koruk előtt találkoznak először szexuálisan explicit tartalommal.⁸⁰ Az Egyesült Államokban ez általában 12 éves korban következik be.⁸¹ A 13 és 24 év közötti amerikaiak 64%-a aktívan fogyasztott pornográfiát hetente egyszer vagy többször 2016-ban.⁸² Hat évvel később, 2022-ben a 13 és 17 év közötti korosztály 59%-a tartozott ebbe a kategóriába.⁸³ A pornóoldalak itthoni látogatottságát tekintve joggal következtethetünk arra, hogy hazánkban sem jobb a helyzet.

A gyermekek a felnőtteknél érzékenyebbek a dopaminra,⁸⁴ fogékonyabbak a függőségekre, ráadásul a pornográfiának a fejlődésben lévő agyra gyakorolt hatása is jelentősebb, mivel a prefrontális kéreg – mint említettük – egészen 25 éves korig fejlődésben van.⁸⁵

A pornográfia használata nagyobb valószínűséggel vezet kockázatos szexuális viselkedéshez, például promiszkuitáshoz, csoportos vagy szerhasználat alatti szexhez.⁸⁶ Egy nemrégiben készült brit felmérés szerint a 11–16 éves, pornográfiát néző fiúk 44%-a számolt be arról, hogy az online pornográfia olyan ötleteket adott neki, amelyeket ki akart próbálni.⁸⁷ Akik fiatalabb korukban tudatosan kerestek pornográf tartalmakat, később jelentősen nagyobb valószínűséggel néznek olyan pornót, melyben gyermekeket vagy állatokat zaklatnak.⁸⁸

Egy öt európai országban több ezer 14–17 éves körében végzett felmérés szerint az internetes pornográfia használata összefügg a szexuális tartalmú képek és üzenetküldés (sexting) gyakoriságának megnövekedésével a fiúk körében.⁸⁹ Egy 9–17 éves fiatalok körében végzett reprezentatív felmérés pedig azt mutatta ki, hogy az online pornográfiát használók nagyobb valószínűséggel számoltak be a gondviselőjükkel kapcsolatos rossz érzelmi kötődésről, mint azok a gyermekek, akik csak offline vagy egyáltalán nem néztek pornográfiát.⁹⁰ Minél fiatalabb korban találtak először pornográfiával a férfiak, annál nagyobb a későbbi pornófogyasztásuk és a pornográfia alkalmazása a szexuális életükben, valamint annál kevésbé élvezik a valódi nemi életet.⁹¹

1.9. Pornográfia és a nők

Közismert tény, hogy a pornográfia tárgyiasítja a nőket. Az azonban már kevésbé ismert, **hogy a szexuálisan explicit tartalmak fogyasztása arra tanítja a férfiakat, hogy a bántalmazás a nemi együttlét természetes része.** A pornográfia és a szexuális erőszak közötti kapcsolat jól dokumentált.⁹²

Egy felmérés szerint a férfiak 53%-a úgy nyilatkozott, hogy ötleteket merített a pornófilmekből.⁹³ A prostituáltak 86%-a állítja, hogy a kuncsaftok rendszeresen pornográf jeleneteket mutatnak neki, hogy illusztrálják azokat a konkrét aktusokat, amelyeket el akarnak végeztetni velük.⁹⁴

Egy amerikai tanulmány pornográf videóknál vizsgálta a férfiageresszió és a női alávetettség kérdését. Az eredmények azt mutatták, hogy a videók 88%-a valamilyen durva szexuális viselkedést tartalmazott, ráadásul a videók 49%-a úgy láttatta, hogy a nő szereplő engedelmeskedik az agressciónak, és élvezzi az erőszakot.⁹⁵

Egy tanulmányban, amelyben pornográf videók címeit elemezték, arra a következtetésre jutottak, hogy a pornográf videók 12%-ának a címében szexuálisan erőszakos tartalmakat hirdetnek, azaz minden 8 videóból 1 ebbe a kategóriába tartozik.⁹⁶ Kutatók már 2007-ben megállapították, hogy a legkelendőbb pornográf DVD-k több mint 300 jelenete együttesen 3376 verbális vagy fizikai agressziót tartalmazott, ami átlagosan másfél percenként egy agresszív cselekményt jelent. A filmek 88%-a tartalmazott fizikai agressziót, például pofont, szájgolyó vagy zabla használatát, hajhúzást vagy durva elfenekelést. A jelenetek mintegy felében – 49%-ában – jelen volt verbális agresszió. Az esetek 73%-ában férfiak voltak az erőszaktevők. Amikor nők voltak az agresszorok, akkor legtöbbször egy másik nő volt az áldozat. A jelenetek 95%-ában az agressziót fogadó személy látszólag semlegesen vagy pozitívan reagált az agresszióra.⁹⁷

Egy 200, szexuálisan aktív házaspár nővel végzett vizsgálat kimutatta, hogy **azok a nők, akik nem néztek pornográfiát, elégedettebbek voltak a szexuális életükkel, mint pornófogasztó társaik.**⁹⁸ A partnerükkel közösen pornót néző nők arról számoltak be, hogy csökkent a testükkel való elégedettségük, partnerük kritizálta a testüket, megnőtt a nyomás a pornográf filmekben láttott cselekedetek végrehajtására, és mindezek eredményképpen kevesebbet voltak együtt partnerükkel.⁹⁹

1.10. Pornográfia és a férfiak

A férfi-életmódmagazinok, a valóságshow-műsorok és a pornográfia közösen járultak hozzá ahhoz, hogy a férfiak mindinkább tárgyként kezeljék a nőket és elfogadók legyenek a nőekkel szembeni erőszakkal kapcsolatban.¹⁰⁰ A pornográfiát rendszeresen fogyasztó férfiak – a szexuálisan explicit tartalmakat nem fogyasztó férfiakhoz képest – aránytalanul nagyobb valószínűséggel vesznek részt nemi erőszakban és a szexuális agresszió más formáiban.¹⁰¹

A férfiak esetében a megnövekedett pornóhasználat összefügg a több szexpartnerrel, a nagyobb alkoholfogyasztással, házások esetében pedig a házasságon kívüli szex nagyobb elfogadottságával.¹⁰² **A pornográfia használata ideiglenesen magasabb szexuális vágyhoz, de alacsonyabb általános szexuális elégedettséghez és alacsonyabb merevedési funkcióhoz kapcsolódik.**¹⁰³

Egy svájci tanulmány szerint a 18 és 24 év közötti férfiak 30%-ának valamilyen formában erekciós problémája van.¹⁰⁴ Egy kanadai tanulmány arról számolt be, hogy a 16 és 21 év közötti férfiak 27%-ának van ilyen jellegű problémája.¹⁰⁵ Egy olasz tanulmány szerint pedig a 40 év alatti fiatal férfiaknak valójában 10%-kal nagyobb valószínűséggel van erekciós problémájuk, mint a 40 év feletti férfiaknak.¹⁰⁶ Ezzel ellentétben egy korábbi, 1992-es adatfelvétel szerint a 18 és 59 év közötti férfiak csupán 5%-ának volt ilyen problémája. Az orvosok szerint a pornográfia az egyik fő ok.¹⁰⁷ A Cambridge-i Egyetem egyik tanulmánya erekciós problémáktól szenvedő férfiakat kérdezett meg a pornóhasználatukról. A kutatók kimutatták, hogy az alanyok (akiknek az átlagéletkora 25 év) 60%-a arról számolt be, hogy szexuális partner társaságában erekciós problémái vannak, míg pornónézés során nincsenek.¹⁰⁸

Megfigyelték továbbá, hogy a férfiak pornóhasználatának gyakorisága összefügg a testképzavarokkal, valamint a romantikus kapcsolatokban megnövekedett szorongással is.¹⁰⁹

1.11. Pornográfia és a társadalom

A pornográfia gyermekekre, nőkre és férfiakra gyakorolt káros hatásai ösztársadalmi szinten is jelentkeznek. Minden társadalom családokra épül¹¹⁰ – jó esetben stabil családokra –, amelyeknek az alapja a tartós házasság. A pornográfiát néző férfiak és nők egyaránt arról számoltak be, hogy kevésbé elégedettek szexuálisan partnerükkel, beleértve a párjuk fizikai megjelenését és szexuális teljesítményét is.¹¹¹ **A pornográfia nem kiegészíti a partnerrel való szexuális intimitást, hanem versenyben van vele, majd kiszorítja.**

A pornófogyasztók kevésbé elkötelezettek egy kapcsolatban, rosszabbul kommunikálnak, és nagyobb arányban hűtlenek párjukhoz. A fiatal felnőttek körében a válási arány drasztikusan megnőtt, amikor pornográfiát kezdtek fogyasztani. A pornófogyasztás és a válás közötti kapcsolat korrelál. Egy 2018-as tanulmány szerint pornófogyasztás nélkül egy 20 évesnek 6%-os esélye volt arra, hogy elváljon vagy külön éljen, míg pornófogyasztás mellett 51%-os.¹¹² Az idősebbeknél ez a kockázat már kisebb, de jelen van: a 40 évesek körében 6–12%-kal nőtt a kockázat, amikor a pornográfia megjelent a kapcsolatukban.¹¹³

Egy tanulmány szerint a házastársi hűtlenség esélyét 300%-kal növeli a pornófogyasztás.¹¹⁴ Más kutatások megerősítik, hogy a pornográfia fogyasztása összefügg a házasságon kívüli viszonyok pozitívabb megítélésével.¹¹⁵

Terjedelmi okok miatt nincs módunk kitérni a pornóipar készítőinek helyzetére, azonban az ipar brutalitását mi sem mutatja jobban, mint az a tény, hogy egyszerre károsítja az előállítóit és a fogyasztóit.¹¹⁶

1.12. Következtetés és általános megoldási javaslatok

1. A fenti megállapítások fényében úgy látjuk, hogy a pornográfia, különösen annak internetes formája a közjóba ütközik, mert az egész társadalomra káros hatással van: a gyermekekre, a nőkre és a férfiakra egyaránt. Különösen aggasztóak a gyermekekre gyakorolt hatásai, ezért szükségesnek tartjuk, hogy a magyar állam lépéseket tegyen a fogyasztók és a potenciális fogyasztók hatékonyabb védelme érdekében.

2. Első lépésként el kell ismerni az internetes pornográfia káros hatásait,¹¹⁷ és közegészségügyi kérdésként kell kezelni a pornófogyasztást, hasonlóan az alkoholizmushoz, a dohányzáshoz és más függőségekhez. Második lépésként hangsúlyosan kell vele foglalkozni a releváns népegészségügyi programokban,¹¹⁸ a pornófüggőséget pedig fel kell venni a betegségek nemzetközi listájába.¹¹⁹ Továbbá támogatni kell a függőség kezelésére alkalmas terápiák megalkotását és széles körű hozzáférhetővé tételét. Az is elengedhetetlen, hogy a szülők kellő felvilágosítást kapjanak,¹²⁰ és a gyermekek megfelelő oktatásban részesüljenek a digitális tudatosság témakörében.¹²¹

3. Megkerülhetetlen a kínálat csökkentése, azaz az internetes pornográfiához való hozzáférés szabályozása,¹²² különösen a gyermekek hozzáféréseinek megelőzése. Még akkor is, ha tökéletes rendszer nem létezik, mivel minden szabályozást meg lehet kerülni. Legalább a nem szándékos elérések jelentős csökkentését célul kell kitűzni.

Dolgozatunk második részében bemutatunk néhány lehetséges jogi megoldást és vázoljuk a jelenlegi jogszabályi környezetet. Ezenkívül ismertetjük a formálódó gyakorlatot, és konkrét megoldási lehetőségeket javasolunk, különös figyelemmel az életkor-ellenőrzés bevezetésére.

2. A PORNOGRÁFIA LEHETSÉGES JOGI MEGOLDÁSAI

Egy szuverén¹²³ államban a jogalkotás és az azt kísérő jogalkalmazás kommunikatív, nem csupán koordinációs célokat szolgál. **A kormányzati hatalom alapvető funkciója, hogy tanúságot tegyen a közjóról.** Az állampolgárokat a közjó megértésére és annak követésére tanítja, hiszen bizonyos igazságok általános elfogadása és követése nélkül veszélybe kerülne a politikai közösség boldogulása. Amikor a jogalkotó kriminalizálja a lopást, akkor nemcsak azt kívánja elérni, hogy megakadályozza a bűncselekmény elkövetését, hanem azt is, hogy formálja a lopásról alkotott társadalmi felfogást. A jogszabályok és a jogkövetkezmények azt az üzenetet hordozzák, hogy a lopás erkölcsileg rossz, és elég nagy a társadalomra való veszélyessége ahhoz, hogy büntessék.¹²⁴

A pornográfia szabályozása kapcsán ebből a jogelméleti alapból indulunk ki, illetve abból a felismerésből, hogy a gyermekek fejlődésére alapvetően három terület gyakorol hatást: a család, az oktatás és a média. Ezek közül az állam hagyományosan leginkább a médiát tudja megfelelő szabályozással befolyásolni.¹²⁵ Ugyanakkor mivel az internet, illetve **az online pornográfia természete szerint globális**, ezért ezen a területen még egy kiváló nemzetállami szintű szabályozás sem lehet önmagában teljesen hatékony. A globális, nyílt internet koncepciója viszont erodálódik, és több, különböző jellemzők alapján szerveződő szektorra oszlik.¹²⁶ Fontos körülmény az is, hogy a jogi szabályozás mindig reaktív, ezért folyamatosan figyelni kell a technológiai innovációkat, az online média és az internetes pornográfia legújabb trendjeit.

A fő kihívás a média 21. századi forradalmi változása, mivel a hagyományos formákkal szemben **az internetes tömegmédiát domináló közösségi oldalak csupán platformot szolgáltatnak, ezeken az oldalakon valójában a felhasználók a tartalomszolgáltatók.**¹²⁷ Az online platformok közé tartoznak

például a piacterek, a keresőmotorok, a közösségimédia-felületek, a kreatív tartalomszolgáltatók, az alkalmazásboltok, a kommunikációs szolgáltatások vagy éppen a fizetési rendszerek. A közösségimédia-platformok azonban nem minősülnek médiaszolgáltatásnak.¹²⁸

Az Egyesült Államokban az internet szabályozásával kapcsolatos vitákat a pornográf tartalmak elterjedése váltotta ki. Ennek egyik első példája az illő kommunikációról szóló törvény (*Communications Decency Act, CDA*) megalkotása volt, amely civil és büntetőjogi jogkövetkezményekkel fenyegette a gyermekeket célzó obszcén vagy illetlen tartalmak előállítóit és terjesztőit. A CDA 230. szakasza szerint azonban a szolgáltatók nem vonhatók felelősségre a felhasználók által generált tartalomért. A jogszabály elfogadásának gyakorlati következménye az lett, hogy a bíróságok szinte teljes immunitást biztosítottak a közvetítő szolgáltatóknak.¹²⁹

Egy szuverén állam azonban nem engedheti meg magának, hogy az internet jogi vadnyugat legyen a gyermekek számára.¹³⁰ Tanulmányában Priscille Kulczyk részletesen foglalkozik az online pornográfia jogi szabályozásának lehetőségeivel, és kimutatja, hogy több nemzetközi és európai dokumentum felhívja a figyelmet a gyermekek védelmére,¹³¹ illetve bátorítja az államokat, hogy lépjenek fel annak érdekében.¹³² Az internetes pornográfiát szabályozó jogi megoldások bevezetését számos európai intézmény támogatja. Teljesen logikus, hogy amennyiben a gyermekeknek nem megengedett egy bordélyház meglátogatása a fizikai világban, úgy ennek a tilalomnak a virtuális világban is érvényt kell szerezni. **Ami offline illegális, annak online is illegálisnak kell lennie.** Ez az online gyermekvédelem axiómája.

2.1. A jogi megoldások típusai

A probléma kezelésére több jogi megoldás is létezik, ezek közül példaként említünk néhányat.

2.1.1. A pornográfia káros hatásaira figyelmeztető jelzés előírása

Ez az eszköz megjelenik például az Európai Unióban hatályos audiovizuális médiaszolgáltatásokról (AVMS) szóló irányelvben,¹³³ illetve többek között Utah állam jogi szabályozásában.¹³⁴ Elavult, nem túl hatékony eszköz, ezért nem részletezzük. A fő probléma ezzel, hogy egy fiatalabb gyermek a korához illő mentális képességeivel nem feltétlenül képes felfogni a káros hatásokról szóló tájékoztatást.

2.1.2. A korhatár és a tartalom besorolása

Ezt a megoldást az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága,¹³⁵ az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése (PACE)¹³⁶ és az Európai Bizottság¹³⁷ is támogatja. Ezzel a módozattal a rendszer elektronikus címkeket ágyaz a szöveges vagy képi dokumentumokba, hogy ellenőrizze a tartalmukat, mielőtt a számítógép megjelenítené őket.¹³⁸ Jelenleg ez a legnépszerűbb jogi megoldás, amely azonban nem túl hatékony, továbbá felveti a szükségtelen cenzúra vagy éppen a túlzott engedékenység kérdését.

2.1.3. Az internetes pornográfia kezelésével foglalkozó dedikált szerv létrehozása

Erre van már példa Franciaországban¹³⁹ és Ausztráliában:¹⁴⁰ külön szerv foglalkozik a gyermekek online védelmével. Ez az eszköz a magyar jogalkotó számára is megfontolandó lehet.

2.1.4. A pornográf tartalmak terjesztésének szankcionálása

Ezt tartja szem előtt a PACE,¹⁴¹ az AVMS-irányelv felülvizsgált szövege,¹⁴² a francia¹⁴³ vagy éppen a lengyel büntetőtörvénykönyv¹⁴⁴ is.

2.1.5. Az internetszolgáltatók által biztosított szűrés

Az Egyesült Királyságban már 2004-ben arra kötelezték a mobiltelefon-szolgáltatókat, hogy szűrjék a tartalmakat, és csak felnőtteknek biztosítottak lehetőséget arra, hogy deaktiválják a szűrőt.¹⁴⁵ Ehhez hasonlóan 2013-ban az internetszolgáltatók olyan alapértelmezett szűrőprogramokat vezettek be, amelyek a pornográf tartalmakat is szűrik.¹⁴⁶ Ezek az intézkedések tovább éltek a 2017-es digitális gazdasági törvény (*Digital Economy Act*) rendelkezéseiben.¹⁴⁷ **Az internetszolgáltatók által biztosított szűrés első lépésként üdvözlendő, a hatékonysága azonban vitatott.**¹⁴⁸

2.1.6. A szülői felügyeletet segítő szűrőprogramok fejlesztése és népszerűsítése

A gyermekeikért elsősorban a szülők felelősek, de sok esetben állami segítségre is szükség van. A szülői felügyeletet biztosító programok 15 éves korig kimondottan hasznosnak bizonyulnak,¹⁴⁹ de sajnos kevés szülő alkalmaz ilyen szoftvereket.¹⁵⁰ A szűrőprogramok kapcsán célul kell kitűzni, hogy a készülékek már az aktivált szűrőprogramot telepítve kerüljenek le a gyártósorról, és csak szülői jóváhagyással lehessen deaktiválni őket.¹⁵¹

Az európai intézmények ezt a megoldást is támogatják. A PACE már felhívta rá a figyelmet,¹⁵² és az AVMS-irányelv felülvizsgált szövege¹⁵³ is utal rá. Előnyei közé tartozik, hogy hozzájárulhat a szülők és gyermekek közötti párbeszédhez, különösen a pornográfiafogyasztás veszélyei témakörében. Hátrányai közé sorolható, hogy sosem helyettesíti a szülő felelősségét a gyermekek online aktivitása terén, és hogy a szűrőfunkciója nem biztosít tökéletes megoldást.¹⁵⁴

A szűrőprogramoknak több típusa létezik:¹⁵⁵

a) *Időkorlátozó (time limiting) szoftverek:* lehetőséget adnak a szülőknek arra, hogy meghatározzák a képernyő előtt töltött idő maximumát vagy azt, hogy mely időszakban használhatják az internetet a gyermekek.

b) *Szűrő és blokkoló (filtering and blockage) szoftverek:* korlátozzák bizonyos weboldalak, szavak és/vagy képek elérését.

c) *Kimenő tartalmat blokkoló (outgoing content blocking) szoftverek:* meggátolják, hogy a felhasználók személyes információt osszanak meg olyanokkal, akiket nem ismernek.

d) *Felügyeleti (monitoring) szoftverek:* információt szolgáltatnak arról, hogy milyen weboldalakat látogatnak a gyermekek.¹⁵⁶

Az USA néhány államában előírják, hogy az internet használatára alkalmas eszközök már ilyen szoftverrel ellátva kerüljenek forgalomba. Deaktiválását csak a szerződő fél kérheti. Ez a hatályos szabályozás például Alabamában, Dél-Karolinában, Idaho, Tennessee és Utah államban.¹⁵⁷ Franciaországban 2022 óta jogszabály teszi kötelezővé a szülői felügyeletet segítő szoftver telepítését az internethez csatlakozni képes eszközökön.¹⁵⁸

2.1.7. A pornográf tartalmú weboldalak blokkolása

Egyes államokban a pornográf tartalmakhoz való hozzáférést bizonyos oldalak blokkolásával korlátozzák, ami azt jelenti, hogy egy adott országból nem érhető el a pornográf oldal. A blokkolás lehet egy be nem tartott jogszabály következménye, vagy általános megoldásként is élhetnek vele a pornográf tartalmak korlátozása kapcsán. Az AVMS-irányelv felülvizsgált szövege ide-

iglenesen és specifikus feltételek fennállása esetén lehetőséget ad arra, hogy egy tagállam éljen ezzel a megoldással,¹⁵⁹ és a PACE is arra hívta fel a tagállamokat, hogy alkalmazzák ezt.¹⁶⁰ Németországban például a Tartományi Médiahatóságok Média-ifjúságvédelmi Bizottsága (KJM) blokkolhat pornográf weboldalakat.¹⁶¹ Kínában betiltották a pornográfiát,¹⁶² és a kínai hatóságok aktívan blokkolják a pornóoldalakat.¹⁶³ Franciaországban 2023 szeptemberében 10-ből 7 francia felnőtt arról számolt be, hogy nagyon támogatja, hogy a kiskorúak számára be legyen tiltva a pornográf weboldalak elérése. Ehhez képest 10 válaszadóból kevesebb mint 1 jelentette, hogy meglehetősen vagy nagyon ellenzi, hogy az ARCOM lépjen fel a pornográf tartalmakra vonatkozó korhatár-ellenőrzést nem végrehajtó weboldalak blokkolása érdekében.¹⁶⁴

A pornográf weboldalak blokkolását több kritika éri. Az egyik liberális elengetés az, hogy sérti a netsemlegességet.¹⁶⁵ A másik, hogy a tiltás cenzúra eszközéül szolgál.¹⁶⁶ Végül, de nem utolsósorban azt is meg kell jegyezni, hogy a legtöbb tiltást meg lehet kerülni egy egyszerű virtuális magánhálózat-tal (VPN).¹⁶⁷ A blokkolás egyik legfontosabb előnye viszont az, hogy a nem kívánt elérések megakadályozásának hatékony eszköze.¹⁶⁸

2.1.8. Az okostelefonok, a tabletek és az alkalmazásboltok szabályozása

Az okostelefonok és a tabletek nem csupán eszközök, hanem más termékek piacai is, hiszen alkalmazásboltok elérését teszik lehetővé.¹⁶⁹ Ezek a *big tech* eszközök és szolgáltatások veszélyt jelenthetnek a gyermekekre, ezért elengedhetetlen, hogy biztonságosan működjenek.¹⁷⁰ Az Apple és a Google már rendelkezik azzal a technológiai képességgel, hogy életkor-ellenőrző rendszert, szülői felügyeletet segítő szűrőprogramot tud telepíteni készülékeire, illetve a gyermekek életkorának megfelelő applikációkat kínálja eladásra.¹⁷¹ **A *big tech* cégek gazdasági érdekeik priorizálása miatt nem hajlandók a gyermekek védelmét előtérbe helyezni,** ezért hatékony szabályozással kell őket rábírn.

2.1.9. Életkor-ellenőrzés

A jogi megoldások közül dolgozatunkban az életkor-ellenőrzéssel foglalkozunk részletesen, annak is különösen a pornográf oldalak szintjén alkalmazható formájával, ugyanakkor az eszközök szintjén szabályozható típusa is hasznos. Ezek kombinációja jelentené a leghatékonyabb védelmet.¹⁷² Az életkor-ellenőrzés bevezetését az Európai Bizottság,¹⁷³ a PACE¹⁷⁴ és az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága¹⁷⁵ is támogatja, és már több tagállam igyekszik bevezetni, mindazonáltal a megfelelő módszer kiválasztásának vannak technológiai, gazdasági és jogi szempontjai is.

Az Európai Bizottság vonatkozó zöld könyve megkülönbözteti azokat a tartalmakat, amelyekhez a hozzáférés mindenki számára tilos (pl. gyűlöletbeszéd, terrorizmusra való uszítás, gyermekpornográfia), azoktól a tartalmaktól, amelyek nem kívánt hatást gyakorolhatnak a kiskorúak fizikai, illetve értelmi fejlődésére. Előbbi esetben a büntetőjogi tartalomeltávolítás, utóbbi esetben a médiajogi tartalomkorlátozás jöhet szóba. Az ártalmas tartalmak felnőttek számára hozzáférhetők, de a hozzáférés korlátozható bizonyos eszközökkel. A médiaszabályozás EU-s és magyar szinten is ezekre koncentrál. Bár a pornográfia a magyar jogrendszer szerint ártalmas, mégis legális Magyarországon.

Magyarország Kormánya az 1488/2016. (IX. 2.) kormányhatározattal elfogadta a Digitális Gyermekvédelmi Stratégiát,¹⁷⁶ amely a gyermekvédelmi megoldások két nagy csoportját nevesíti:

a) az aktív védelmi megoldásokat, amelyek a prevencióra, a tartalomkorlátozó-sokra és tilalmakra alapuló intézkedéseket jelentik;

b) a reparatív megoldásokat, amelyek a jogsértés esetén alkalmazott közigazgatási jogi szankciókat, tartalom eltávolítására irányuló eljárásokat és büntetőjogi eszközöket foglalják magukban.

Ezek a megoldások adottak, viszont az alkalmazásuk elsősorban a médiaszolgáltatások honosságával kapcsolatos probléma miatt a gyakorlatban komoly akadályokba ütközik.

2.2. A magyar médiajog és gyermekvédelem

Sorbán Kinga tanulmánya¹⁷⁷ magyar viszonylatban több szabályozási és jogalkalmazási kihívást említ az online gyermekvédelem kapcsán, ezek közül hármat emelünk ki.

2.2.1. A médiatudatosság alacsony szintje

Egy 2019-ben készült felmérésből tudjuk, hogy Magyarországon a 16–19 évesek 78%-a kizárólag az interneten szórakozik, miközben a 60%-uk ezen keresztül informálódik.¹⁷⁸ A nemzeti Közszolgálati Egyetem Információs Társadalom Kutatóintézete arról számolt be 2020-as jelentésében, hogy **a gyermekeket nevelők 61%-a semmilyen internetes szűrőszoftvert nem használ.**¹⁷⁹ A Gyermekvédelmi Internet-kerekasztal 2020-as beszámolója is arra mutat rá, hogy problémát jelent a magyar szülők digitális ismereteinek alacsony foka.¹⁸⁰

2.2.2. Elavult műszaki megoldások

Elavult megoldásnak mondható a figyelmeztető jelzés, illetve az ellenőrző kérdés a káros tartalmakhoz való hozzáférés megakadályozása céljából, hiszen a gyakorlatban semmilyen védelmet nem biztosít a gyermekeknek.

2.2.3. Nemzetállami szuverenitás a globális virtuális térben

A nemzetállami szabályok hatékony érvényre juttatása nehézségekbe ütközik a határokon átívelő médiakörnyezetben. Ez elsősorban a médiaszolgáltatók honosságával kapcsolatos probléma, hiszen **az unió területén működő digitális belső piacon az audiovizuális szolgáltatások is szabadon mozoghatnak.** Egy tagállamban székhellyel rendelkező streamingszolgáltató vagy videómegosztó platformot szolgáltató bármely tagállam területén jogosult szolgáltatást nyújtani. Ezeknek a szolgáltatóknak azon tagállam jogszabályainak kell megfelelniük, ahol letelepedtek. Ha a szolgáltató nem az Európai Unió területén működik, akkor a nemzetállami szabályozások alkalmazása még nehezebb, hiszen ebben az esetben az irányelvi minimumszabályoknak sem kell megfelelnie a harmadik országban letelepedett szolgáltatónak. Idetartozik például a Twitch, az OnlyFans és több pornóoldal is. Az országok közötti együttműködés ezért nagyon fontos ezen a területen.¹⁸¹

2.3. A magyar médiaszabályozásról részletesen

Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy **a gyermekek védelmére vonatkozó törvényi előírások nem tekinthetők a sajtószabadság alkotmányellenes korlátozásának.**¹⁸² A Legfelsőbb Bíróság pedig egy döntésében kifejtette, hogy a gyermekek védelmét az is indokolja, hogy esetükben nem lehet kiindulni a befogadó reális értékítéletéből, abból, hogy a látottakat megfelelő módon, helyes értékrend alapján kezelik és értékelik, a gyermekek végleges értékrendjének kialakítása még folyamatban van.¹⁸³

A hazai médiaszabályozásnak három fontos forrása van: a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.), a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (Mttv.), valamint az elektronikus kereskedelmi szol-

gáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (Ekertv.). Az Smtv. általános szabályokat rögzít, amelyeket az összes médiaszolgáltatásra, tehát az audiovizuális médiaszolgáltatásokon túl a nyomtatott és az online sajtótermékekre, valamint a rádiós médiaszolgáltatásokra is alkalmazni kell. Az Mttv. tartalmazza az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó részletes szabályokat, az Ekertv. pedig a videómegosztó platformokra vonatkozó szabályokat részletezi.

2.3.1. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.)

Az Smtv. a kiskorúak védelmét egy, az AVMS-irányelvvel összhangban álló alapvető szabály rögzítésével kívánja kezelni, miszerint a médiaszolgáltatásban a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését veszélyeztető médiatartalom csak úgy tehető közzé, ha biztosított, hogy azt kiskorúak rendes körülmények között nem láthatják vagy hallhatják. Ennek eszközei a törvény szerint különösen az adásidő megváltoztatása vagy más műszaki megoldás alkalmazása.¹⁸⁴

2.3.2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (Mttv.)

Az Mttv. határozza meg azokat a részletszabályokat, amelyeknek az audiovizuális médiaszolgáltatóknak meg kell felelniük. Külön rendelkezéseket fogalmaz meg a lineáris (pl. televízió), valamint a lekérhető szolgáltatások (pl. Netflix) kapcsán.

A 2021-ben elfogadott, úgynevezett „pedofiltörvény” módosította a média-törvény egyes rendelkezéseit, de ezek a szabályok nem vonatkoznak átfogóan az online környezetre, mert számos pornográf tartalmú oldal nem tartozik a törvény hatálya alá. Ugyanakkor a gyermekekre legveszélyesebb tartalmak legnagyobb mennyiségben ilyen oldalakon található.

A lineáris médiaszolgáltatásokban például a gyermekvédelem legfontosabb eszköze a korhatári besorolás, amely alapján a műsorszolgáltatók a hat különböző korhatárjelzés egyikével kötelesek ellátni műsorszámait. E rendelkezéshez kapcsolódik az új gyermekvédelmi törvény egyik rendelkezése, amely alapján azok a műsorszámok, amelyeknek „meghatározó eleme az erőszak, a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérésnek, a nem megváltoztatásának, valamint a homoszexualitásnak a népszerűsítése, megjelenítése, illetve a szexualitás közvetlen, naturális vagy öncélú ábrázolása”, automatikusan a 18 éven aluliak számára nem ajánlott minősítésnek megfelelőek, V. kategóriába sorolandók.¹⁸⁵ Ezeket a műsorokat csak este 22 és reggel 5 óra között tehetik közzé. Az Mttv. azt is előírja, hogy a kiskorúak hozzáféréseit a szolgáltatóknak hatékony műszaki megoldások alkalmazásával kell korlátozniuk.¹⁸⁶

Annak kérdésében, hogy milyen műszaki megoldás minősül hatékonynak, a törvény nem ad eligazítást, de utal arra, hogy a Médiateanács ajánlást tesz közzé róla. A Médiateanács ennek megfelelően 798/2011. (VI. 22.) számú határozatával ajánlást adott ki a kiskorúak védelmében alkalmazható hatékony műszaki megoldásokról.¹⁸⁷ Témánk szempontjából fontos körülmény, hogy a dokumentum a videómegosztókra és közösségimédia-platformokra nem terjed ki.

2.3.3. Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (Ekertv.)

Magyarországon az AVMS-irányelv rendelkezéseit az Ekertv. ültette át a helyi szabályozásba. Az új szabályozás kissé szigorúbb előírásokat tartalmaz a kiskorúak vonatkozásában.¹⁸⁸ A magyar videómegosztók is kötelesek védelmi intézkedéseket tenni, ha a rajtuk található műsorszámok, felhasználók által létrehozott videók vagy kereskedelmi közlemények alkalmasak a kiskorúak fizikai, szellemi, lelki vagy erkölcsi fejlődésének károsítására.¹⁸⁹

Rendkívül fontos, hogy **a törvény kifejezetten a kiskorúak védelmét biztosító intézkedésként nevesíti a hatékony életkor-ellenőrzést, valamint a szülői felügyeleti rendszereket.**¹⁹⁰ A törvény szerint azok az életkor-ellenőrző és szülői felügyeleti rendszerek hatékonyak, amelyek a felhasználók valós életkorának ellenőrzése alapján képesek megakadályozni a hozzáférést.¹⁹¹ A mindenfajta azonosítást mellőző ellenőrző kérdéshez kötött hozzáférés nem minősíthető hatékony védelemnek, hiszen ezeknél a felhasználók nagyon könnyen hamis információt szolgáltathatnak a tényleges életkorukról. A törvényben meghatározott intézkedések hatékony megvalósítása érdekében 2014-ben létrejött a Gyermekvédelmi Internet-kerekasztal, amely az NMHH elnökének tanácsadó testülete. Az Ekertv. a videómegosztóplatform-szolgáltatókra vonatkozó kötelezettségek érvényesülésének felügyeletét az NMHH Hivatalára telepíti, az eljárási jogosultság ugyanakkor csak a Magyarországon letelepedett videómegosztó platformokra vonatkozik.¹⁹²

2.4. Az európai uniós jog és gyermekvédelem

Az Európai Unió észlelte azt a tendenciát, hogy a közösségi oldalak üzemeltetői korábbi passzív szerepüket túllépve szervezői/rendezői tevékenységet végeznek a platformjaikra feltöltött tartalmak kapcsán, **ezért néhány közösségi oldalt beemelt a médiaszabályozás körébe.**¹⁹³ Két fontos jogalkotási aktust érdemes kiemelni a médiatartalmak területén.

2.4.1. Az AVMS-irányelv felülvizsgált szövege

Előjáróban érdemes felidézni, hogy négy feltétel teljesülése esetén tekinthetünk audiovizuális médiaszolgáltatásnak egy szolgáltatást, úgymint: 1. gazdasági szolgáltatás; 2. szerkesztői felelősség; 3. tájékoztatási, szórakoztatási vagy oktatási cél; valamint 4. a nyilvánossághoz történő eljuttatás mint elsődleges cél.¹⁹⁴

2018-ban fogadták el az AVMS-irányelv¹⁹⁵ felülvizsgált szövegét, amely már videómegosztóplatform-szolgáltatókra vonatkozó szabályokat is tartalmaz. A videómegosztó platformok sajátossága, hogy a szolgáltató nem rendelkezik szerkesztői felelősséggel, mivel az e-kereskedelemtől szóló irányelv értelmében tárhelyszolgáltatónak – csak tárhelyet és megjelenési felületet biztosítóként – minősül.¹⁹⁶ Ebben a rendszerben a szerkesztők a felhasználók. A szolgáltató csak korlátozottan felel harmadik személyek által jogellenesen közzétett tartalmakért, tehát akkor, ha tudomást szerzett jogsértésről, de nem tette meg a szükséges intézkedéseket.

A kiskorúak védelmét biztosítani kell a fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésüket károsító tartalmak tekintetében.¹⁹⁷ Hogy ezt milyen eszközökkel teszik, azt az irányelv a tagállamokra bízta, de felsorol bizonyos intézkedéseket, amelyeket előnyben részesít. Ezek között szerepel az életkor-ellenőrző rendszerek kialakítása is.¹⁹⁸ Az eszközök kiválasztásánál a tagállamoknak figyelemmel kell lenniük az arányosság követelményére. A rendelet hatálya csak korlátozottan terjed ki a közösségimédia-platformokra, ezek csak akkor minősülnek videómegosztóplatform-szolgáltatásnak, ha egy különválasztható részük vagy egy alapvető funkciójuk megfelel az irányelvben lefektetett fogalmi elemeknek. Például a Facebook esetén ilyen a *Watch* menüpont. Ez azért probléma, mert sok ártalmas tartalom érhető el a közösségi médiában is: kisebb mennyiségben *hardcore* pornó, de *soft* pornó tömegével.

2.4.2. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály (DSA)¹⁹⁹

2024. február 17-én lépett hatályba a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet, amely többek között rendezi a közösségimédia-platformok kötelezettségeit is, de nem kimondottan gyermekvédelmi szempontból.²⁰⁰ **A rendelet követi azt az alapelvet, miszerint ami offline illegális, annak online is illegálisnak kell lennie.** A DSA-tervezet szűken határozta meg az online

platform fogalmát: „olyan tárhelyszolgáltató, amely a szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére információkat tárol és nyilvánosan terjeszt”. Az Európai Bizottság online óriásplatformnak minősítette a Pornhub, a Stripchat és az XVideos oldalakat, így ezek már a szigorúbb DSA hatálya alatt állnak, mivel az Európai Unióban 45 millió aktív felhasználóval rendelkeznek. Ezen óriásplatformok akár a globális árbevételük 6%-ának megfelelő bírságot is kaphatnak. Az életkor-ellenőrzés nem kötelező számukra, de uniós szinten ez lehet a nyomásgyakorlás következő iránya.²⁰¹ Az említett oldalak ezért pert indítottak az Európai Bizottság ellen.²⁰²

Sorbán Kinga leszögezi, hogy a pornóvideó-megosztók szolgáltatóinak ma csupán az általános, mindenfajta online platformra alkalmazandó szabályoknak kell eleget tenniük. A DSA 7. cikke szerint továbbra sem terheli őket általános ellenőrzési kötelezettség, vagyis nem kötelesek automatikusan szűrni sem a gyermekpornográfiát, sem az egyszer már jogsértőnek minősített, de újból feltöltött tartalmakat. Mivel **a DSA teljes harmonizációt megvalósító rendelet, a tagállamoknak arra sem lesz lehetőségük, hogy részletesebb vagy szigorúbb szabályokat állapítsanak meg egyes szolgáltatástípusok esetében.**²⁰³

Magyarország és az Európai Unió hatályos jogrendszere előremutató elveket tartalmaz, de a gyakorlatban nem nyújt kielégítő védelmet az ártalmas tartalmakkal szemben. Hatékony életkor-ellenőrző rendszer bevezetése szükséges.

2.5. Előremutató szabályozási kísérletek és gyakorlatok

A káros online tartalmak okozta problémákat a világon mindenhol érzékelik, azonban még egyetlen ország sem volt képes arra, hogy hatékony szabályozással védje meg a gyermekeket a pornográf tartalmaktól. Az alábbiakban

részletesen ismertetjük a francia, a louisianai és a brit kezdeményezést, melyek egyes elemei inspirálók lehetnek a magyar jogalkotók számára. **A gyermekek hatékonyabb védelmét kitűző szabályozási trend az életkor-ellenőrzés biztosítására épül.**

2.5.1. Nyugati trendek

a) A Franciaországban formálódó gyakorlat

Franciaországban kialakítás alatt áll a fiatalkorúak digitális biztonságáról szóló jogszabálytervezet: a törvényjavaslatot 2023. május 10-én terjesztette a Miniszterek Tanácsa elé a gazdasági, pénzügyi, ipari és digitális szuverenitásért felelős miniszter, valamint a digitális átmenetért és távközlésért felelős miniszter. A kormány gyorsított eljárást kezdeményezett a szöveggel kapcsolatban, és a szenátus ennek megfelelően 2023. július 5-én első olvasatban, módosításokkal egyhangúlag elfogadta a törvényjavaslatot. Az Európai Bizottság azonban nehezményezte, hogy a javaslat felhatalmazást ad a francia hatóságoknak a külföldön letelepedett közvetítőkkel és platformokkal szemben, így továbbra is egyeztetés tárgya a francia kormány és a bizottság között.²⁰⁴

A szöveg indoklása kifejti, hogy felelősségre kell vonni a digitális szolgáltatókat, biztosítani kell a tisztességes piaci versenyt, a fogyasztóvédelmet és a nemzeti szuverenitást. A jogszabály kötelező érvényű szabványok és a technológiai keretrendszer kidolgozását írja elő az ARCOM számára, amelynek végül lehetővé kell tennie az életkor-ellenőrző rendszer működtetését (*tiers vérificateur indépendant*: „független hitelesítő harmadik fél”).²⁰⁵

A tervezett életkor-ellenőrző rendszer elkülöníti a felhasználókat: a jogalkotói szándék szerint az eljárás megakadályozza (a valóságban csak meg-

nehezíteni képes) a 18 év alattiak számára a pornográf tartalmakhoz való hozzáférést, a 13 év alattiak számára pedig a közösségimédia-használatot is. Az eljárás lényege a következő: a felhasználó és a tartalomszolgáltató közé beékelődik egy harmadik fél. **A felhasználó e harmadik félnek igazolja a személyazonosságát, aminek során kap egy anonimitást biztosító zsetont (token).** A pornográf tartalmú oldal e token birtokában látogatható: a hitelesítő kriptográfiai aláírásokkal garantálja a látogatott webhely számára, hogy a felhasználó megfelelő életkorú a hozzáféréshez. Az életkor-ellenőrzés során tehát az adatkezelő a külső, harmadik fél lesz. A tervezet szerint az ARCOM közigazgatási eljárás keretén belül bírságolja meg a honlap kiadóját (*éditeur*), ha az nem tartja be a jogszabályt. Ismételt jogsértés esetén hozzáférés blokkolására utasíthatja az internetszolgáltatót – külön bírósági végzés nélkül. A jogszabály-tervezet külön kitér a gyermekpornográf tartalmakra: a tárhely biztosítójának 24 órán belül el kell távolítania őket, éppúgy, mint például a nemzetbiztonsági kockázatot jelentő tartalmakat. Ennek elmulasztása esetén a szolgáltató 250 ezer eurós bírsággal és 1 évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható. Amennyiben a jogsértő nem tesz eleget kötelezettségének, a bíróság a cég globális forgalmának 4%-ára emelhető. A jogszabály a szülők felelősségéről nem rendelkezik, további eszközöket a kezükbe nem ad.²⁰⁶

b) Az Egyesült Államokban formálódó gyakorlat

Az USA tagállamai közül jelenleg Louisiana bizonyul úttörőnek az életkor-ellenőrzés tekintetében. Az Act No. 216. 2023 jogszabály mintaként (copycat legislation) szolgál több tagállam számára. Ahogy a pornóipar érdekvédelmi szervezete fogalmaz, utánzó jogalkotás indult: sorra egyre több tagállam adaptálja a jogszabályt.²⁰⁷

A louisianai törvény a kiskorúakra veszélyes online tartalmakat terjesztő, üzleti céllal működő jogi személyek felelősségét szabályozza. A jogszabálynak természetes személy nem alanya, illetve nem vonatkozik azon olda-

lakra sem, amelyeken a veszélyes tartalom nem éri el az összes tartalom egy-harmadát. A jogszabály polgárjogi szankciókkal sújtja az életkor-ellenőrzést elmulasztó jogi személyeket, ezenfelül rögzíti a definíciókat, és szabályozza a kivételeket. Az Act No. 216. 2023 **a pornóoldal üzemeltetőjét kötelezi arra, hogy biztosítsa az életkor-ellenőrzés lehetővé tételét.** A főügyész illetékes a nyomozásra és arra is, hogy jogsértés esetén bírósághoz forduljon. A jogsértő napi maximum 5 ezer dollár pénzbírsággal sújtható az igazságügyi minisztérium irányában való befizetéssel, amelyből a kiberbűnözéssel, illetve a gyermekek kizsákmányolásával kapcsolatos nyomozásokat finanszírozzák. Ezenkívül a főügyész maximum 10 ezer dollárnak megfelelő egyéb civiljogi szankciót kérhet, amelyet a bíróság szab ki, ha bebizonyosodik, hogy a szolgáltató szándékosan nem oldotta meg az életkor-ellenőrzés feladatát.

Louisiana állam a harmadik fél általi ellenőrzés modelljét alkalmazza a pornográfiát jelentős mértékben tartalmazó oldalakra vonatkozó új életkor-ellenőrzési jogszabály végrehajtása érdekében. Az állam az LA Wallet elnevezésű harmadik féllal működik együtt, hogy digitális személyazonossági igazolványt biztosítson a lakosok számára. A törvény több módszert is megenged az életkor ellenőrzésére, és az LA Wallet segítségével történő kétlépcsős ellenőrzési folyamatot alkalmazza. A felhasználónak nem kell semmilyen azonosító adatot feltöltenie az oldalra, a vállalat pedig olyan kulcsot ad a felhasználónak, amelyet be kell írnia az oldalra, és jelzi, hogy megfelel az életkori követelménynek. **A Pornhub 80%-os visszaesést tapasztalt a korhatár-ellenőrzés bevezetését követően.**²⁰⁸

A szabályozás nem vonatkozik a jóhiszemű (bona fide) híroldalakra, valamint a közérdekű közvetítőkre, weboldalakra, videókra, riportokra vagy eseményekre, és nem csorbíthatja a hírgyűjtő oldalak jogait. Nem vonatkozik továbbá internetszolgáltatóra, keresőmotorra és felhőalapú platform szol-

gáltatójára – bizonyos feltételek esetén. A szigorúbb, magasabb bírságokat kilátásba helyező texasi jogszabálytervezet végrehajtása átmenetileg elbukott egy szövetségi bíró határozata miatt, a szólásszabadságra vonatkozó első alkotmánykiegészítés megsértésére hivatkozva. A fellebbviteli bíróság később megszüntette a végrehajtás szüneteltetését.²⁰⁹ Ezt követően a texasi főügyész az életkor-ellenőrzést előíró texasi jogszabály megsértése miatt pert indított a Pornhub ellen.²¹⁰ A fellebbviteli bíróság később azt is kimondta, hogy az életkor-ellenőrzés előírása nem sérti az első alkotmánykiegészítést, hiszen „racionálisan kapcsolódik a kormány azon jogos érdekéhez, hogy megakadályozza a kiskorúak pornográfiához való hozzáférését.”²¹¹

c) Az Egyesült Királyságban formálódó gyakorlat

A brit parlament 2023. szeptember 19-én fogadta el az *Online Safety Bill* elnevezésű rendelkezést, amely október 26-án törvényerőre lépett. Kommentárja értelmében a törvény a világ legbiztonságosabb online helyévé kívánja tenni Nagy-Britanniát. A jogszabály új kötelezettségeket ró a közösségimédia-platformokat működtető cégekre, és zéró toleranciát foganatosít a gyermekek védelme érdekében: leszögezi, hogy a jövőben a közösségimédia-platformokat felelősségre vonják az általuk befogadott tartalmakért. Amennyiben ezek nem tesznek azonnali lépéseket az illegális tartalmak megelőzése és eltávolítása érdekében, illetve nem akadályozzák meg, hogy a gyermekek számukra káros tartalmakat – például zaklatást (bullying) – láthassanak, akkor jelentős, akár több milliárd fontra rúgó bírságra számíthatnak, egyes esetekben a cégvezetők akár börtönbüntetésre is. **A felhasználók korának ellenőrzését a szolgáltatóknak kell elvégezniük.** A jogszabály megköveteli a technológiai vállalatoktól, hogy eleve úgy tervezzék meg webhelyeiket, hogy azok biztonságosak legyenek gyermekek számára. A technológiai megoldások terén nagy rugalmasságot mutat a szabályozás. Aki pornográfiát szeretne nézni, annak 2025-től egy életkor-ellenőrzésre alkalmas dokumentumot kell

majd feltöltenie, a bankkártyáját kell regisztrálnia, vagy például arcszkennelést vállalnia, hogy igazolja 18 éven felüli életkorát.²¹² Az *Online Safety Bill* továbbá törvényen kívüli tevékenységnek minősítette a *deepfake* pornó tartalmak megosztását, bár a készítését nem.²¹³

2.6. Az életkor-ellenőrzésről részletesen

A Institute for Family Studies amerikai családvédelmi agytröszt összefoglalója²¹⁴ alapján az alábbiakban áttekintést nyújtunk az életkor-ellenőrzésről.

2.6.1. Definíció

A hatékony online gyermekvédelem az életkor-ellenőrzés színvonalán múlik. Általános értelemben **ez egy olyan technológiai képesség, amelynek révén megállapítható, hogy a felhasználó egy bizonyos korhatár felett van-e.**²¹⁵ A célja nem lehet a teljes védelem, de hatékonyabban el lehet vele érni a pornográf tartalmat nem kereső gyermekek megóvását.

2.6.2. Hatékonysági, technikai, gazdasági és adatvédelmi kihívások

Az életkor-ellenőrző rendszer bevezetése hatékonysági, gazdasági, technikai és adatvédelmi kritikák kereszttüzében áll.²¹⁶ Ezért lényeges, hogy a társadalom kellő információval rendelkezzen az életkor-ellenőrzés szükségességéről és megbízhatóságáról.

A hatékonyság kapcsán el kell fogadni, hogy tökéletes rendszer nem létezik, mivel minden szabályozást meg lehet kerülni. Ezzel együtt célul kell kitűzni a nem szándékos elérések jelentős csökkentését. Ennek érdekében a jogi megoldások típusai közül a nyugati trendeknek megfelelő magyar életkor-ellenőrző rendszer kialakítása a legjobb választás. A szabályozás szintjének kérdése is felmerül. Az egyik lehetőség az, hogy a nemzetállamok saját normákat alkotnak, a másik, hogy közös szabályozás vonatkozik az Európai

Unió minden tagállamára. Az unió szintjén érdemes megemlíteni az Európai Bizottság által finanszírozott euConsent²¹⁷ konzorciumot, amely gyermekjogi és adatvédelmi szakértőkből és technológiai szolgáltatókból áll. Célja, hogy operacionalizálja az eIDAS-infrastruktúra²¹⁸ kiterjesztését, amely szükséges a biztonságos, működőképes páneurópai életkor-ellenőrzéshez és a szülői beleegyezéshez.²¹⁹

Fontos szempont az is, hogy ideális esetben uniós szinten minden pornográf tartalmat kínáló szolgáltatóra szigorú és egységes szabályozás vonatkozzon, mert jobb, ha sikerül elérni az együttműködésüket. Egy drasztikus életkor-ellenőrzési rendszer alkalmazása gazdasági szempontból mérsékelheti a hirdetésekben származó bevételeiket, ráadásul a bevezetése magas költségei miatt vélhetően csak a nagyobb oldalak engedhetik meg maguknak.²²⁰ Egyes szakértők szerint ez a hatás versenyjogi akadályokba ütközhet, amelyet a jogalkotónak mérlegelnie kell.

Technikai szempontból elengedhetetlen a megfelelő tanúsítási rendszer kialakítása, amely vizsgálja a különböző életkor-ellenőrző módszereket, és felügyeli a szolgáltatás biztosítóit. Már létezik olyan egyesület, amely az életkor-ellenőrzés szolgáltatóiból áll.²²¹

Az életkor-ellenőrzést bevezető jogszabályokat több adatvédelmi aggály éri. Az Egyesült Államokban az Electronic Frontier Foundation nemzetközi nonprofit jogvédő szervezet állítása szerint például az ellenőrzési rendszerek „megfigyelőrendszerek”, amelyek „továbbvezetnének minket egy olyan internet felé, amelyben alapértelmezés szerint gyűjtik és értékesítik a személyes adatainkat”.²²² A internethasználat biztonságának előmozdítása ügyében tevékenykedő NetChoice szerint egy életkor-ellenőrzést előíró jogrendszerben „mindenki köteles lenne átadni egy azonosító okmányt a technológiai vállalatoknak, hogy azok minden egyes weboldalra való belépéskor ellenőrizhessék az életkorát és a személyazonosságát”.²²³

Európában szigorúbb a mérce: a 2016-ban elfogadott GDPR-rendelettel összhangban kell biztosítani az életkor-ellenőrzés adatvédelmi feltételeit.²²⁴ A rendelet 5. cikk (1) c) pontja a személyes adatok kezelésére vonatkozó elvek kapcsán kimondja, hogy a személyes adatok az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőek és relevánsak kell, hogy legyenek, és a szükségesre kell korlátozódniuk. Amikor az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások vonatkozásában a gyermekek hozzájárulásának feltételeiről van szó, akkor az adatkezelőnek – az elérhető technológiát figyelembe véve – észszerű erőfeszítéseket kell tennie, hogy ellenőrizze, hogy a hozzájárulást a gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlója adta meg, illetve engedélyezte.²²⁵

A kettős anonimitás- (token)technológia elérhetősége miatt az adatvédelmi aggályok még az Egyesült Államok kontextusában is túlzók, de fontos leszögezni, hogy egyik életkor-ellenőrző rendszer bevezetése sem lehetséges kompromisszumok nélkül. A jogalkotónak kell eldöntenie, hogy melyeket érdemes vállalni. Két fő kérdésre kell választ adni a szabályozás bevezetése előtt:

- Milyen információt kell begyűjteni az életkor-ellenőrzéshez?
- Melyik szervezetet bízzák meg az életkor-ellenőrzés elvégzésével és az adatkezeléssel?

2.6.3. Az életkor-ellenőrzés során begyűjtött információk típusai

Az életkor ellenőrzésére használt információk típusai általában négy kategóriába sorolhatók. Mind a négy megközelítésnek vannak előnyei és hátrányai.

a) Állami nyilvántartások

Az életkor-ellenőrzési rendszer első megközelítési módja szerint **a felhasználóknak a hozzáférés feltételeként fel kell tölteniük szkennelve vagy lefényképezve az állam által kiállított személyazonossági okmányukat**. Ilyen személyazonossági okmány lehet például a jogosítvány, az útleve, a születési

anyakönyvi kivonat vagy a személyazonosító igazolvány. Magyarországon az ügyfélkapus azonosítás is szóba jöhet.

Előnyei

Ennek a megközelítésnek több előnye van. Először is, az ilyen információk egyedileg ellenőrizhetők, mivel összevethetők a közhiteles adatbázisokkal, így megvizsgálható, hogy a felhasználó valóban az-e, akinek mondja magát. Másodszor, ez a megoldás komoly elrettentő hatással bír, hiszen a hamis személyi igazolvány beszerzése költséges és kockázatos: azok a felhasználók, akik megkísérelnek kijátszani egy ilyen korellenőrző rendszert, jelentős és kockázatos akadályokkal néznek szembe.

Hátrányai

A személyazonossági igazolványon alapuló stratégia jelentős mennyiségű, személyazonosításra alkalmas adatot tesz szükségessé az ellenőrző szervezet számára. Jogos adatvédelmi aggályok merülnek fel ennek kapcsán, mivel a személyazonosító igazolványnak egy online platformra való feltöltése nem ugyanaz, mint amikor egy szórakozóhelyre való belépéshez kell felmutatni a személyazonosító okmányt. Az online megadott információkat az adatbázis nem felejt el, így fokozódnak az ellenőrzési rendszer esetleges megsértésével járó kockázatok. A szervezetek számára nem feltétlenül egyszerű és költségmentes a felhasználók által megadott információknak a nyilvános adatbázisokban történő ellenőrzése. Végül pedig, mint a személyazonosító okmányok képén alapuló valamennyi életkor-ellenőrzési megközelítés esetében, elvileg ebben a rendszerben is lehetséges, hogy a felhasználók hamis adatokat töltsenek fel, amelyeket nem biztos, hogy megbízhatóan ki lehet szűrni.

b) Pénzügyi dokumentáció, tranzakciós adatok

Az életkor-ellenőrzési jogszabály határozhat úgy, hogy bankkártyaszámot vagy hasonló pénzügyi információt követel meg a felhasználóktól. A felnőtteknek szóló weboldalak már évek óta alkalmazzák ezt a módszert.²²⁶

Előnyei

A módszer legfőbb előnye, hogy nem követeli meg a felhasználóktól érzékenyebb személyes adatok vagy nagy mennyiségű felhasználói adat felfedését: a bankkártyaszám vagy annak megfelelője önmagában véve semmilyen különleges módon nem azonosítja a felhasználót. Ezt a módszert online szerencsejáték-oldalak és alkoholárúsító webhelyek alkalmazzák.

Hátrányai

A fő hátránya, hogy a bankkártya vagy hitelkártya birtoklása rendkívül megbízhatatlan az életkor helyettesítőjeként: már 2002-ben elavultnak tekintették a bankkártya birtoklásának a felnőttkorral való megfeleltetését.²²⁷ Egy elszánt kiskorú könnyen felhasználhatja a szülője vagy egy őt támogató felnőtt bankkártyáját életkora igazolására, ami aláássa az életkor-ellenőrzés értelmét. Arról nem is beszélve, hogy a bankkártyaadatok kiadása önmagában is kockázatos. Ráadásul hazánkban már 14 éves kortól lehet bankkártyája egy gyermeknek.²²⁸

c) Biometrikus azonosítás

A harmadik lehetőség, amelyet egy korellenőrzést előíró jogszabály alkalmazhat, az életkorhoz kapcsolódó biometrikus jelölők használata, például **a felhasználó szivárványhártyájának, ujjlenyomatának vagy arcának szkennelése, amelyet egy mesterséges intelligenciát használó eszköz értékel.**²²⁹ 2022-ben a KJM több mesterséges intelligenciát alkalmazó technológiát is jóváhagyott Németországban.²³⁰

Előnyei

A biometrikusadat-alapú modell fő előnye, hogy a fizikai jellemzőket nehéz meghamisítani, így a módszer megbízhatósága elméletileg magas.

Hátrányai

A felhasználók fizikai jellemzőire vonatkozó érzékeny információk gyűjtése egy olyan környezetben, ahol ezeket az információkat általában a felhasználók pénzügyi nyilvántartásaihoz való hozzáféréshez használják, egyedülállóan csábító célponttá tenné az adattárakat. Ráadásul ezek az adatok alkalmasak lennének arra, hogy például ellenséges állami szereplők megszerezzék vagy felhasználják őket. A biometrikus azonosítás a szerződésHITELESÍTÉS jövőjét is meghatározza, ezért az ujjlenyomat, a retinakép vagy a DNS kiszivárgása kockázatot jelent. Egy másik szempont, hogy a biometrikus információk rendkívül érzékeny adatok, amelyeket a modell szerint át kellene adni a technológiai magánvállalatoknak, amelyeknek jelentős érdekük fűződik ahhoz, hogy saját üzleti céljaikra – azaz a profit maximalizálására – vagy társadalmi kontroll céljára használják fel őket. A biometrikus alapú megközelítés továbbá nehézkes kiegészítő hardverek, például retina- vagy ujjlenyomat-olvasók beszerzését teheti szükségessé.²³¹ Ráadásul a kevésbé agresszív megoldások, mint például az arcszkennelés, könnyen megkerülhetők.²³²

d) Következtetett információ

Az életkor-ellenőrzési jogszabály viselkedéses megközelítést is alkalmazhat, amely **értékeli a felhasználó internethasználati szokásait, és ebből következtet az életkorára.** Ez történhet a felhasználó internetes keresési előzményeinek vizsgálatával vagy – egy több online ágazatban működő platform esetében – a platform saját internetes termékeinek az egyén részéről történő használatának elemzésével.

Előnyei

Ennek a megközelítésnek az az előnye, hogy nem kell nyers személyes adatokat (pl. a felhasználó születési dátumát, jogosítványszámát vagy hasonló adatokat) megadni. Az adatok az életkor-ellenőrzést végző szervezethez kerülnek, a felhasználó pedig teljes mértékben anonim marad.

Hátrányai

Ez a módszer alig több, mint stratégiai találgatás, hatékonysága teljes mértékben a nyomkövető sütik és más, a felhasználó internetes megfigyelésére szolgáló technológiák használatától függ, amely tényező már önmagában is jelentős adatvédelmi aggályokat vet fel. A módszer alkalmas lehet profilozásra is.

2.6.4. Az életkor-ellenőrzés mechanizmusai

Miután a politikai döntéshozók tisztázták, hogy milyen adatot vagy adatokat kívánnak használni az életkor-ellenőrzéséhez, meg kell határozniuk az életkor-ellenőrzésével megbízott szervezetet.

a) Amikor az első fél ellenőriz

Az életkor ellenőrzésével megbízott szervezet megegyezik azzal a platformot üzemeltető szervezettel, amelynek eléréséhez életkor-ellenőrzésre van szükség. Ha például a Facebookhoz való hozzáférés korhatárhoz kötött, akkor az első fél általi ellenőrzési modell a Facebookot bízna meg a felhasználók életkorának ellenőrzésével.²³³ Ilyen például a MindGeek által kifejlesztett AgeID.²³⁴

Előnyei

A döntéshozók könnyebben felelősségre vonhatják a vállalatokat a szükséges ellenőrzés elmulasztása esetén. Ez a rendszer komoly költségeket ró a platformokra, amelyeknek önállóan kell ellenőrizniük a platformjukhoz hozzá-

férni kívánó valamennyi felhasználó életkorát. Ez előny és hátrány is lehet. A közösségi média kritikusai arra a következtetésre juthatnak, hogy a válság fő okozóiként a vállalatoknak kellene viselniük az életkor ellenőrzésének felelősségét és költségeit. A technológiai vállalatok védelmezői viszont azzal érvelhetnek, hogy egy ilyen rendszer bénítóan drága, és tele van hibalehetőségekkel. Versenyjogi szempont az is, hogy a belépési és fenntartási költségek is növekednének, ami megnehezítené az új, kisebb szereplők piacra lépését.

Hátrányai

E modell egyik jelentős hátránya, hogy az azonosító adatokat szükségszerűen olyan platformok kezébe adja, amelyeknek erősen érdekükben áll az információkkal való visszaélés. Ezeket az információkat könnyen felhasználhatnák reklámcélokra vagy más módon hasznosíthatnák.

b) A „hagyományos eljárás” (harmadik fél ellenőriz)

Az életkor-ellenőrzést végző szervezet nem ugyanaz a szervezet, mint amelynek a platformjához hozzá szeretne férni a felhasználó. Az elmúlt években számos korellenőrzéssel foglalkozó vállalat jelent meg. Az életkor-ellenőrzésre kötelezett platformokat üzemeltető vállalatok szerződést köthetnek ezekkel a vállalatokkal a felhasználók életkorának ellenőrzésére, ezt követően pedig a harmadik fél által a felhasználók életkorának meghatározására vonatkozóan tett megállapítások alapján engedélyezhetik vagy megtagadhatják a hozzáférést a platformjukhoz. Lehetséges, hogy ezt a szolgáltatást az állam biztosítsa.²³⁵

Előnyei

Ebben az életkor-ellenőrzési modellben a harmadik fél megtagadhatná a platformok hozzáférését a felhasználóiktól gyűjtött, életkor-ellenőrzésre vonatkozó adatokhoz, így csökkentve annak kockázatát, hogy pénzzé teszik az adatokat, vagy más módon visszaélnek velük.

Hátrányai

Ennek további következménye, hogy a platformokat üzemeltető vállalatok nehezebben vádolhatók az életkor-ellenőrzési folyamat esetleges hibái miatt. Adatvédelmi szempontból az életkor-ellenőrzést több webhelyen keresztül végző harmadik fél egyetlen támadási pontot jelentene. Egy rosszszemű szereplő, aki betörne a harmadik fél biztonsági rendszereibe, hozzáférhetne a felhasználókhöz kapcsolódó személyes adatokhoz. Ugyanakkor **a kettős anonimitás-rendszer segíthet elhárítani ezt a problémát.**

A „nem feltáró bizonyítás” (harmadik fél ellenőriz)

Ebben a modellben az életkor-ellenőrzés az úgynevezett „nem feltáró bizonyítás” alkalmazásával valósul meg. **Ez egy olyan kriptográfiai módszer, amely „bemutatja, hogy a bizonyító hogyan tud megerősíteni egy adott állítást anélkül, hogy a hitelesítőnek bármilyen fontos információt adna, vagy egy, a tanúval kapcsolatos információt felfedne”.**²³⁶ Ez az ellenőrzési modell a harmadik fél általi ellenőrzés olyan formájaként képzelhető el, amely nem támaszkodik az ellenőrző harmadik fél és az első fél hozzáférési pontja (pl. egy közösségimédia-vállalat) közötti előzetes kapcsolat meglétére.

Ezt a rendszert az állami közigazgatási vagy közhiteles nyilvántartó hivatalokkal partnerségben lehetne bevezetni: az egyén személyesen ellátogathatna egy helyszínre, ahol bemutatná a személyi igazolványát vagy más kormányzati dokumentumát, és kapna egy úgynevezett „véletlenszerű magot” és egy online platformon felhasználható igazoló nyilatkozatot, amely jelzi, hogy életkora a korhatár felett van. Ez a protokoll a decentralizáció bármely fokán futtatható. Elméletileg még az is lehetséges, hogy a blokkláncon menjen végbe, elosztott biometrikus hozzáférési pontokkal, amelyek *hash*eket²³⁷ generálnak²³⁸ anélkül, hogy további központi adatbázisokat hoznának létre a felhasználói személyazonossági információkról.²³⁹

Előnyei

Nyilvánvaló, hogy ez a megközelítés jelentős adatvédelmi előnyökkel jár. A legfontosabb, hogy a nyers adatok nem válnak hozzáférhetővé az első fél számára, továbbá hogy az érintett megbízható harmadik félnek nem kell az első fél hozzáférési pontjával (pl. a közösségimédia-vállalattal) kapcsolatban állnia.

Hátrányai

A nem feltáró bizonyítási megközelítés hátránya, hogy további komplexitási réteget ad a folyamathoz, amely a végfelhasználók számára nehézkes követelményeket eredményezhet. Emellett attól is függ a hatékonysága, hogy léteznek-e olyan megbízható harmadik féltől származó szervezetek, amelyek képesek biztosítani a szükséges titkosítási/visszafejtési eszközöket a felhasználók számára.

Akármilyen döntés születik, az mindenképpen érinti a lakosság privátszféráját, és megváltoztatja a piaci körülményeket, ugyanakkor a gyermekek védelme érdekében megfontolandó. Ezekre a technológiai változtatásokra fel kell készíteni a közvéleményt épűgy, mint az érdekelt feleket (*stakeholdereket*).

3. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS KONKRÉT JAVASLATOK

3.1. Következtetések

- Az NMHH kutatása bizonyítja, hogy az online pornográfia olyan probléma, amely mélyen érinti a magyar társadalmat.
- A nyugati példák azt mutatják, hogy az okoseszközök gyors elterjedésével egyidejűleg a gyermekeket is mélyen érinti az online pornográfia. Egyre fiatalabb korban, egyre többen és egyre többet néznek pornográfiát a gyermekek. A pornóoldalak itthoni látogatottságát tekintve joggal következtethetünk arra, hogy hazánkban sem jobb a helyzet.
- A szexuálisan explicit tartalom – különösen annak internetes formája – a közjóba ütközik, mert az egész társadalomra káros hatással van: gyermekekre, nőkre és férfiakra egyaránt.
- Különösen aggasztóak a pornográfia gyermekekre gyakorolt hatásai, ezért szükséges, hogy a magyar állam lépéseket tegyen a fogyasztók és a potenciális fogyasztók hatékonyabb védelme érdekében. Egy digitális szuverenitását komolyan vevő állam ugyanis nem engedheti meg magának, hogy az internet a gyermekek számára jogi vadnyugat legyen. A határok nélküli ország nem ország, és ez az online térre is igaz.
- Ami offline illegális, annak online is illegálisnak kell lennie. Ez az online gyermekvédelem axiómája.
- Fontos leszögezni, hogy alacsony digitális tudatosságukból kifolyólag a szülők alapvetően tájékozatlanok, a gyermekek pedig hatékony jogi megoldások hiányában védtelenek az internetes pornográfiával szemben.

- Magyarország Alaptörvényének XVI. cikke kimondja, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Az internetes pornográfia olyan veszélyes termék, amely a gyermekek jogainak mindhárom szféráját veszélyezteti.
- Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a gyermekek védelmére vonatkozó törvényi előírások nem tekinthetők a sajtószabadság alkotmányellenes korlátozásának.
- Az Smtv. a kiskorúak védelmét alapvető szabály rögzítésével kívánja kezelni, miszerint a médiaszolgáltatásban a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését veszélyeztető médiatartalom csak úgy tehető közzé, ha biztosított, hogy kiskorúak rendes körülmények között nem láthatják vagy hallhatják.
- Az Mttv. sajnos nem vonatkozik átfogóan az online környezetre, mert számos pornográf tartalmú oldal nem tartozik a törvény hatálya alá. Ugyanakkor a gyermekekre legveszélyesebb tartalmak legnagyobb mennyiségben ilyen oldalakon találhatóak.
- Rendkívül fontos, hogy az Ekertv. kifejezetten a kiskorúak védelmét biztosító intézkedésként nevesíti a hatékony életkor-ellenőrzést, valamint a szülői felügyeleti rendszereket. A törvény szerint azok az életkor-ellenőrző és szülői felügyeleti rendszerek hatékonyak, amelyek a felhasználók valós életkorának ellenőrzése alapján képesek megakadályozni a hozzáférést.
- Magyarország Kormánya az 1488/2016. (IX. 2.) kormányhatározattal elfogadta a Digitális Gyermekvédelmi Stratégiát, amely a gyermekvédelmi megoldások reparatív és aktív csoportját is nevesíti. Ennek értelmében a büntetőjogi tartalomeltávolítás és médiajogi tartalomkorlátozás is szóba jöhet.

- Több nemzetközi és európai dokumentum is felhívja a figyelmet a gyermekek védelmére, bátorítva az államokat, hogy lépjenek fel az érdekében. Az internetes pornográfiát szabályozó jogi megoldások bevezetését számos európai intézmény támogatja. Uniós szinten az AVMS-irányelv felülvizsgált szövege tartalmaz előremutató elveket a kiskorúak védelmét illetően. A DSA rendelet épít a teljes uniós jogharmonizációra, így az mérsékelné a magyar jogalkotó mozgásterét a gyermekek online pornográfiához való hozzáféréseinek szabályozásában.
- Magyarország és az Európai Unió jogrendszere összességében előremutató elveket tartalmaz, de a gyakorlatban nem nyújt kielégítő védelmet az ártalmas tartalmakkal szemben.
- A 21. században a média is forradalmi változásokon ment keresztül, mivel a hagyományos formájával szemben az internetes tömegmédiát domináló közösségi oldalak csupán platformot szolgáltatnak, ezeken az oldalakon valóban a felhasználók a tartalomszolgáltatók.
- Egy tagállamban székhellyel rendelkező streamingszolgáltató vagy videó-megosztó platformot szolgáltató bármely tagállam területén jogosult szolgáltatást nyújtani.
- Ha a szolgáltató nem az Európai Unió területén működik, akkor a nemzetállami szabályozások alkalmazása még nehezebb, hiszen ebben az esetben a harmadik országban letelepedett szolgáltatónak az irányelvi minimumszabályoknak sem kell megfelelnie.
- Mivel az internet, illetve az online pornográfia természete szerint globális, ezért ezen a területen önmagában még egy kiváló nemzetállami szintű szabályozás sem lehet teljesen hatékony.

- A jogi szabályozás mindig reaktív, ezért folyamatosan figyelni kell a technológiai innovációkat, az online média és az internetes pornográfia legújabb trendjeit.
- A globális, nyílt internet koncepciója viszont erodálódik, az internet több, különböző jellemzők alapján szerveződő szektorra oszlik.
- Az Európai Unió észlelte azt a folyamatot, hogy a közösségi oldalak üzemeltetői korábbi passzív szerepüket túllépve szervezői/rendezői tevékenységet végeznek a platformjaikra feltöltött tartalmakat illetően, ezért néhány közösségi oldalt beemelt a médiaszabályozás körébe.
- Az Európai Bizottság online óriásplatformnak minősítette a Pornhub, a Stripchat és az XVideos oldalt, így ezek már a szigorúbb DSA hatálya alatt állnak, mivel az Európai Unióban 45 millió aktív felhasználóval rendelkeznek. Ezek az óriásplatformok akár a globális árbevételük 6%-ának megfelelő bírságot is kaphatnak.
- Az államnak a közjó védelmében úgy kell tekintenie a pornográfia visszaszorítására, mint erkölcsi környezetvédelemre, ugyanakkor a cél nem a felnőttek szabadságának a korlátozása, hanem a gyermeknek a káros tartalmaktól való megvédése. A GDPR mércéjének megfelelő adatvédelmet biztosítani kell, de a véleménynyilvánítás szabadsága a cél érdekében korlátozható. A kettős anonimitás- (token)technológia elérhetősége miatt az adatvédelmi aggályok túlzók.
- Megkerülhetetlen feladat a kínálat csökkentése, azaz az internetes pornográfiahoz való hozzáférés szabályozása, különösen a gyermekek hozzáféréseinek megelőzése. Még akkor is, ha tökéletes rendszer nem létezik, mivel minden szabályozást meg lehet kerülni (VPN). Legalább a nem szándékos elérések jelentős csökkentését célul kell kitűzni.

- Az életkor-ellenőrzés bevezetését az Európai Bizottság, a PACE, valamint az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága is támogatja. Ebben a folyamatban uniós szintű kooperáció szükséges. A gyermekek védelmében lehetőség szerint együtt kell működni a pornóipar legnagyobb vállalataival is, de az eddigi tapasztalatok szerint igyekeznek elkerülni az életkor-ellenőrző rendszerek bevezetését.

3.2. Javaslatok

a) Az internetszolgáltatók által biztosított szűrés bevezetésére

1. A fenti megállapítások és lehetőségek fényében első lépésben az internetszolgáltatók, illetve a mobiltelefon-szolgáltatók által biztosított szűrés bevezetését javasoljuk, hasonlóan az Egyesült Királyságban kialakult gyakorlathoz. Ennek lényege, hogy a felnőtteknek kifejezetten kérniük kell a pornográf tartalmakra vonatkozó szűrés deaktiválását.

2. A legnagyobb szolgáltatók együttműködése szükséges, ugyanakkor a szűrés technológiai hátterének kiválasztásában szabadon dönthetnek. Általános cél, hogy a szabályozás, illetve annak végrehajtása segítse a szülőket a gyermekek védelmében. Speciális cél, hogy az otthonok és az iskolák védettek legyenek a pornográf tartalmaktól.

3. Ennek érdekében egy állami felelős szerv által üzemeltetett, folyamatosan frissülő internetes feketelista alapján az internetszolgáltatóknak blokkolni kell a jogsértő, pornográf oldalakat. Amennyiben ezt nem teszik meg, bírságot kell kiszabni rájuk. Az illetékes állami szerv gyors és hatékony eljárásához szükséges jogszabályi környezet kialakítása kulcsfontosságú.

b) Az életkor-ellenőrzés bevezetésére

Második lépésben egy magyar életkor-ellenőrzési modell bevezetését javasoljuk, amely a) a pornográf tartalmak szolgáltatóit kötelezné; b) állami személyazonosító okmányokon alapulna; és c) harmadik fél által nyújtott hagyományos ellenőrzési módszert vagy nem feltáró bizonyításon alapuló módszert alkalmazna az életkor-ellenőrzéshez. Ez a rendszer leginkább a már hatályban lévő louisianai vagy a fejlődő francia gyakorlathoz hasonlítana. Ezt az okostelefonok, a tabletek és az alkalmazásboltok szintjén ki kell egészíteni kötelező életkor-ellenőrzéssel is, amely képességgel már több *big tech* cég is rendelkezik. Itt érdemes megfontolni a szülői felügyeletet segítő szűrőprogramok beépítését is, amely feltételt elő kell írni a készülékek gyártóinak, illetve forgalmazóinak.

Biztosítani kell a társadalom felkészítését, hogy kellő információval rendelkezzen az online pornográfia veszélyeiről, valamint az életkor-ellenőrzés szükségességéről és megbízhatóságáról.

Elengedhetetlen a megfelelő tanúsítási rendszer kialakítása, amely vizsgálja a különböző életkor-ellenőrző módszereket, és felügyeli a szolgáltatás biztosítóit.

Jegyzetek

- 1 Karol LEWCZUK – Adrian WÓJCIK – Mateusz KOLA: Increase in the Prevalence of Online Pornography Use. Objective Data Analysis from the Period Between 2004 and 2016 in Poland. *Archives of Sexual Behavior*, vol. 51., no. 2. (2022) 1157–1171.
- 2 Az internet „vörös lámpás” negyede. *NMHH*, 2023. július 10. https://nmhh.hu/cikk/240669/Az_internet_voros_lampas_negyede.
- 3 Children see pornography as young as seven, new report finds. *BBFC*, 2019. szeptember 26. <https://tinyurl.com/bdecb4j2>.
- 4 Paul J. WRIGHT – Bryant PAUL – Debby HERBENICK: Preliminary Insights from a U.S. Probability Sample on Adolescents’ Pornography Exposure, Media Psychology, and Sexual Aggression. *Journal of Health Communication*, vol. 26., no. 1. (2021) 39–46.
- 5 Manuel MENNING – Sophia TENNIE – Antonia BARKE: Self-Perceived Problematic Use of Online Pornography Is Linked to Clinically Relevant Levels of Psychological Distress and Psychopathological Symptoms. *Archives of Sexual Behavior*, vol. 51., no. 2. (2022) 1313–1321.
- 6 Mateusz GOLA – Małgorzata WORDECHA – Guillaume SESCOUSSE: Can Pornography be Addictive? An fMRI Study of Men Seeking Treatment for Problematic Pornography Use. *Neuropsychopharmacology*, vol. 42., no. (2022) 2021–2031.
- 7 transzgenderpornó, szülő – örökbefogadott gyermek közötti pornó stb. (Jonathon Van MAREN: Is Violent Porn Making Girls Identify as Transgender? *The European Conservative*, 2024. február 7. <https://tinyurl.com/4wxkbtby>).
- 8 Ewelina KOWALRWSKA et al.: Neurocognitive Mechanisms in Compulsive Sexual Behavior Disorder. *Current Sexual Health Reports*, vol. 10., no 4. (2018) 255–264.
- 9 National Center on Sexual Exploitation: *The Public Health Harms of Pornography*. Washington DC, National Center on Sexual Exploitation, 2018. 16–22.
- 10 Victoria NASH: *Identifying the Routes by which Children View Pornography Online. Implications for Future Policy-makers Seeking to Limit Viewing. Report of Expert Panel for DCMS*. 2015. november 12. 14–15. <https://tinyurl.com/2n8jrtpm>.
- 11 Edmund WALDSTEIN: *The Primacy of the Common Good*. The Josias, 2023. 11–14.

- 12 Adrian VERMEULE: *Common Good Constitutionalism*. Cambridge, Polity Press, 2022. 171.
- 13 *Jacobellis v. Ohio*, no. 378 U.S. 184, 1964.
- 14 Matthew FRADD: *The Porn Myth*. San Fransisco, Ignatius Press, 2017. 17.
- 15 Mikkola MARI: *Pornography. A Philosophical Introduction*. New York, Oxford University Press, 2019. 244.
- 16 FRADD, Matthew i. m. 50–53.
- 17 Sohrab AHMARI: *The Unbroken Thread. Discovering the Wisdom of Tradition in the Age of Chaos*. New York, Convergent, 2021. 212.
- 18 Roger SCRUTON: *Beauty. A Very Short Introduction*. Oxford – New York, Oxford University Press, 2011. 124–138.
- 19 Cass R. SUNSTEIN: Pornography and the First Amendment. *Duke Law Journal*, 1986. szeptember, no. 4. 589.
- 20 Act no. 216. 2023.
- 21 Kyle HARPER: *From Shame to Sin. The Christian Transformation of Sexual Morality in Late Antiquity*. Cambridge, MA, Harvard University Press, 2013. 37–61.
- 22 Tom HOLLAND: *Dominion. How The Christian Revolution Remade The World*. New York, Hachette Book Group, 2019. 62–88., 119–141., 255–275.
- 23 FRIVALDSZKY János: *Természetjog*. Budapest, Szent István Társulat, 2001. 2–5.
- 24 XVI. BENEDEK: Deus caritas est kezdetű enciklika a keresztyény szeretetről, Szent István Társulat, Budapest 2006. 5–8.
- 25 THOMAS AQUINAS: *On the Truth of the Catholic Faith, Summa contra gentiles*. Book three: Providence part 2. New York, Image Books, 1956. 142–155.
- 26 *A katolikus egyház katekizmus*, 1643. <https://archiv.katolikus.hu/kek/kek01601.html>.
- 27 Edward FESER: The Role of Nature in Sexual Ethics. *The National Catholic Bioethics Quarterly*, vol. 13., no 1. (2013) 69–76.
- 28 Angelo SCOLA: *Férfi + nő*. Budapest, Szent István Társulat, 2006. 119.

- 29 PIEPER Josef: *A négy sarkalatos erény*. Budapest, Vigilia Kiadó, 1996. 149–169.
- 30 John PAUL II: *Man and Woman He Created Them. A Theology of the Body*. Boston, Pauline Books & Media, 2006. 166–169.
- 31 A természetjog normatív etikai elmélet, amely azt állítja, hogy az erkölcsi normák forrása és alapja az emberi természet. A hagyomány két lényeges fogalomra épül: a természetre és a jogra vagy törvényre. A természet fogalma a görög-római filozófia eredménye. Az ókori filozófusok a természetes teleológia mellett érveltek. Ez azt jelenti, hogy az emberek élete bizonyos célokra irányul, amelyek megvalósítása által elérhetik a kiteljesedést, a boldogságot. A törvény komponens ősbibb, Izraeltől ered, és egy transzcendens Isten morális parancsait jelenti. A kereszténység hamar magáévá tette a gondolatot. Pál apostol úgy ír a törvényről, mint ami minden embernek a szívébe van írva.
- 32 FESER, Edward i.m. 69–76.
- 33 Priscille KULCZYK: Combating Pornography. Regulating access to pornography. *ECLJ's Report*, 2023. 20. <https://eclj.org/combating-pornography>.
- 34 Carl TRUEMAN: *The Rise and Triumph of The Modern Self*. Wheaton, Crossway, 2020. 289.
- 35 FRIVALDSZKY János: A házasság és a család: elnyomó hatalmi viszonyok, avagy a jog relacionális jellegének prototípusai? *Iustum Aequum Salutare*, IV. 2008/3. 50–29.
- 36 Friedrich ENGELS *A család, a magántulajdon és az állam eredete* című munkájában (Budapest, Szikra Kiadó, 1949) hirdette meg a burzsoá család lerombolásának programját. Vö.: *Kommunista kiáltvány; Proletárok és kommunisták* című fejezet.
- 37 Wilhelm REICH: *Sexual Revolution*. New York, Farrar, Straus and Giroux, 1974. 28.
- 38 REICH, Wilhelm i. m. 24.
- 39 REICH, Wilhelm i. m. xvi.
- 40 TRUEMAN i. m. 236–244.
- 41 Az Európai Parlament 2013. március 12-ei állásfoglalása a nemi sztereotípiák felszámolásáról az EU-ban (2012/2116(INI)). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2012-0401_HU.html.

- 42 A Hugh Hefner által alapított *Playboy* kulcsszerepet játszott ebben: a pornográf tartalmakat meghatározó közszereplőkkel készített interjúkkal ötvözte. Az olyan pornográf filmeket, mint a *Deep Throat* (1972), már filmkritikusok is szokványos alkotásként elemzik. A pornószínészeket ma már kulturális szereplőként, sztárként tartják számon.
- 43 Jennifer MAAS: „Euphoria” Is Now HBO’s Second-Most Watched Show Behind „Game of Thrones”. *Variety*, 2022. február 28. <https://variety.com/2022/tv/news/euphoria-season-2-finale-ratings-1235192015/>.
- 44 Martha HAYES: „It triggered mass panic!” – is Euphoria the most shocking teen show ever? *The Guardian*, 2019. augusztus 3. <https://tinyurl.com/2tk6457c>.
- 45 MOHOS Máté: A hazai amatőr MILF-ekre bukunk, az extrém kategóriák pedig ijesztően hódítanak – lehull a lepel a magyarok pornófogyasztási szokásairól. *RTL*, 2023. január 10. <https://tinyurl.com/4kjkae8p>.
- 46 Adam SZAFRAŃSKI: Freedom from Unwanted Sexualisation – Access to Pornography. In: Grzegorz Blicharz (szerk.): *Marriage, Children and Family. Modern Challenges and Comparative Law Perspective*. Varsó, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, 2019. 313.
- 47 Executive summary. Images of Children, Crime, and Violence in Playboy, Penthouse, and Hustler Magazines. Washington, National Center for Missing and Exploited Children, 1988. március 24. 2-3. <https://tinyurl.com/3bh26rkt>.
- 48 Ashcroft v. Free Speech Coalition, 535 U.S. 234 (2002).
- 49 VERMEULE, Adrian i. m. 164.
- 50 Laila MICKELWAIT *tweetje*: 2024. január 28. <https://twitter.com/LailaMickelwait/status/1751680965875847637>.
- 51 Nicholas KRISTOF: The Children of Pornhub. Why does Canada allow this company to profit off videos of exploitation and assault? *The New York Times*, 2020. december 4. <https://www.nytimes.com/2020/12/04/opinion/sunday/pornhub-rape-trafficking.html>.
- 52 Breccan F. THIES: Pornhub had roadblock for reviewing potential child sexual content, documents show. *Washington Examiner*, 2023. szeptember 9. <https://tinyurl.com/3rhnp4ek>.

- 53 Blake MONTGOMERY: Taylor Swift AI images prompt US bill to tackle nonconsensual, sexual deepfakes. *The Guardian*, 2024. január 31. <https://tinyurl.com/mu5azcuz>.
- 54 SORBÁN Kinga: A bosszúpornó és deepfake pornográfia büntetőjogi fenyegetettségének szükségességéről. *Belügyi Szemle*, 2020/10. 100-101.
- 55 Giacomo Lev MANNHEIMER: *The XXX Factor. Why Internet Freedom Hinges On Pornography*. European Policy Information Center – Instituto Bruno Leoni, 2023. 10–12. https://ea.org.uk/wp-content/uploads/2023/12/Epicenter_Internet-Freedom_web.pdf.
- 56 PACE: *Gender aspects and human rights implications of pornography*. Report no. 15406, op. cit., § 12–13.
- 57 OVIDIE: *Pornocratie. Les nouvelles multinationales du sexe*. Film. Franciaország. 85. perc.
- 58 Top 100. The Most Visited Websites in the US. [2022 Top Websites Edition]. *Semrush Blog*, 2023. március 8. <https://www.semrush.com/blog/most-visited-websites/>.
- 59 Christina CAMILLERI – Justin T. PERRY – Stephen SAMMUT: Compulsive Internet Pornography Use and Mental Health. A Cross-Sectional Study in a Sample of University Students in the United States. *Frontiers in Psychology*, vol. 11., no. 2021. 7.
- 60 *PornHub Insights*,
<https://www.pornhub.com/insights/2023-year-in-review#top-searches-pornstars>.
- 61 Katharina BUCHHOLZ: How Much of the Internet Consists of Porn? *Statista*, 2019. <https://www.statista.com/chart/16959/share-of-the-internet-that-is-porn/>.
- 62 Adult Entertainment Market. *Transparency Market Research*, <https://www.transparencymarketresearch.com/adult-entertainment-market.html>.
- 63 Porn Industry Revenue. Numbers & Stats. *BedBible.com*, 2023. augusztus 23. <https://bedbible.com/porn-industry-revenue-statistics/>.
- 64 Pornhub owner MindGeek bought by Canadian private equity firm. *Aljazeera*, 2023. március 17. <https://tinyurl.com/35h9zhuk>.
- 65 FRADD, Matthew i. m. 80–88.
- 66 Paul M. BARRETT: The New Republic of Porn. *Bloomberg Businessweek*, 2012. június 22. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2012-06-21/the-new-republic-of-porn>.

- 67 Adult & Pornographic Websites in the US. Market Size 2005–2028. *IBISWorld*, 2022. <https://tinyurl.com/msp7mpxj>.
- 68 *Adult Entertainment Market*.
- 69 Aaron O'NEILL: Hungary: Gross domestic product (GDP) in current prices from 1988 to 2028. *Statista*, 2024. február 28. <https://www.statista.com/statistics/339869/gross-domestic-product-gdp-in-hungary/>.
- 70 Brain studies of porn users and sex addicts. *Your Brain on Porn*. <https://tinyurl.com/yepehthap>.
- 71 Simone KÜHN – Jürgen GALLINAT: Brain structure and functional connectivity associated with pornography consumption: the brain on porn. *JAMA Psychiatry*, vol. 71., no. 7. (2014) 827–834.
- 72 Donald HILTON: How Pornography & Drugs Changes Your Brain. *Salvo*, no. 13. 2010. nyár. <https://salvomag.com/article/salvo13/slave-master>.
- 73 FRADD, Matthew i. m. 24–25.
- 74 Gary WILSON: Monkey Style in Love. *Your Brain On Porn*, 2010. <https://tinyurl.com/2uz4vtcn>.
- 75 William, STRUTHERS: *Wired for Intimacy*. Downers Grove, InterVarsity Press, 2009. 105.
- 76 Davy ROTHBART: He's Just Not That Into Anyone. *New York*, 2011. január 28. <https://nymag.com/news/features/70976/>.
- 77 FRADD, Matthew i. m. 32–34.
- 78 Definition of Addiction. *American Association of Addiction Medicine*, 2019. szeptember 15. <https://www.asam.org/quality-care/definition-of-addiction>
- 79 FRADD, Matthew i. m. 179–180.
- 80 Mariola BŁAŻEJ – Filip KONOPCZYŃSKI – Agnieszka ŁADNA: Nastolatki wobec pornografii cyfrowej Trajektorie użytkowania. Szerk. Rafał Lange. *NASK Thinkstat*, Varsó, NASK-PIB – Ogólnopolska Sieć Edukacyjna. 2022. 5. <https://cyberprofilaktyka.pl/badania/2022-nastolatki-a-pornografia-badania.pdf>.
- 81 Michael B. ROBB – Supreet MANN: Teens and Pornography. *Common Sense*, 2022.

- 82 Josh McDOWELL: *The Porn Phenomenon. The Impact of Pornography in the Digital Age*. Ventura, Barna Group, 2016.
- 83 ROBB, Michael B. – MANN, Supreet i. m. 2–7.
- 84 Kim YUNBOK et al.: Reward Anticipation Is Encoded Differently by Adolescent Ventral Tegmental Area Neurons. *Biological Psychiatry*, vol. 79., no. 11. (2016) 878.
- 85 Frances E. JENSEN – Amy Ellis NUTT: *The Teenage Brain. A Neuroscientist's Survival Guide to Raising Adolescents and Young Adults*. New York, Harper, 2010. 114–123.
- 86 Debra BRAUN-COURVILLE – Mary ROJAS: Exposure to Sexually Explicit Web Sites and Adolescent Sexual Attitudes and Behaviors. *Journal of Adolescent Health*, vol. 45., no. 2. (2009) 156–162.
- 87 Elena MARTELLOZZO et al.: *I wasn't sure it was normal to watch it... A quantitative and qualitative examination of the impact of online pornography on the values, attitudes, beliefs and behaviours of children and young people*. NSPCC – Children's Commissioner – Middlesex University London – FPS – Research Bods, 2017. 10. <https://tinyurl.com/mvs43waw>.
- 88 Kathryn C. SEIGFRIED-SPELLAR – Marcus K. ROGERS: Does deviant pornography use follow a Guttman-like progression? *Computers in Human Behavior*, vol. 29., no. 5. (2023) 1997–2003.
- 89 Nicky STANLEY et al.: Pornography, Sexual Coercion and Abuse and Sexting in Young People's Intimate Relationships. A European Study. *Journal of Interpersonal Violence*, vol. 33., no. 19. (2016) 2919–2944.
- 90 Michele YBARRA – Kimberly MITCHELL: Exposure to Internet Pornography among Children and Adolescents. A National Survey. *CyberPsychology & Behavior*, vol. 8, no. 5. (2005) 473–486.
- 91 Chyng F. SUN et al.: Sexual Scripts and the Sexual Behavior of Men and Women Who Use Pornography. *Sexualization, Media, & Society*, vol. 2., no. 4. (2016)
- 92 PACE i. m. § 23.
- 93 Tanja TYDÉN – Christina ROGALA: Sexual Behavior among Young Men in Sweden and the Impact of Pornography. *International Journal of STD and AIDS*, vol. 15., no. 9. (2004) 590–593.

- 94 Evelina GIOBBE: Confronting the Liberal Lies about Prostitution. In: Dorchen Leidholdt – Janice G. Raymond (szerk.): *The Sexual Liberals and the Attack on Feminism*. New York, Teachers Collage Press, 1990. 67-81.
- 95 Walker SHELLEY et al.: „It’s always just there in your face”: young people’s views on porn. *Sexual Health*, vol. 12., no. 3. (2015) 200-206.
- 96 Fiona VERA-GRAY et al.: Sexual violence as a sexual script in mainstream online pornography. *The British Journal of Criminology*, vol. 61., no. 5. (2021) 1243–1260.
- 97 Ana J. BRIDGES et al.: Aggression and sexual behavior in best-selling pornography videos: a content analysis update. *Violence Against Women*, vol. 16., no. 10. (2010) 1065–1085.
- 98 Abd EL-RAHMAN et al.: Effect of Soft-Core Pornography on Female Sexuality. *Human Andrology*, vol. 6., no. 2. (2016) 60–64.
- 99 Uo.
- 100 Paul J. WRIGHT – Robert S. TOKUNAGA: Men’s Objectifying Media Consumption, Objectification of Women, and Attitudes Supportive of Violence against Women. *Archives of Sexual Behavior*, vol. 45., no. 4 (2015) 955–964.
- 101 Fradd, Matthew i. m. 199-202.
- 102 Jason S. CARROLL et al: Generation XXX. Pornography Acceptance and Use Among Emerging Adults. *Journal of Adolescent*, vol. 23., no. 1. (2008) 6–30.
- 103 Aline WÉRY – Joel BILLIEUX: Online sexual activities. An exploratory study of problematic and non-problematic usage patterns in a sample of men. *Computers in Human Behavior*, no. 56. (2016) 257–266.
- 104 Anaïs MIALON et al.: Sexual Dysfunctions among Young Men. Prevalence and Associated Factors. *Journal of Adolescent Health*, vol. 51., no. 1. (2012) 25–31.
- 105 Lucia F. O’SULLIVAN et al.: Prevalence and Characteristics of Sexual Functioning among Sexually Experienced Middle to Late Adolescents. *Journal of Sexual Medicine*, vol. 11., no. 3. (2014) 630–641.
- 106 Paolo CAPOGROSSO et al.: One Patient out of Four with Newly Diagnosed Erectile Dysfunction Is a Young Man. Worrisome Picture from the Everyday Clinical Practice. *Journal of Sexual Medicine*, vol. 10., no. 7. (2013) 1833–1841.

- 107 Edward O. LAUMANN – Anthony PAIK – Raymond C. ROSEN: Sexual Dysfunction in the United States. Prevalence and Predictors. *Journal of the American Medical Association*, vol. 281., no. 6. (1999) 537–544.
- 108 Valerie VOON et al.: Neural Correlates of Sexual Cue Reactivity in Individuals with and without Compulsive Sexual Behaviours. *PLoS ONE*, vol. 9., no. 7 (2014) e102419.
- 109 Uo.
- 110 *Emberi jogok egyetemes nyilatkozata* (1948), 6. cikk 3. pont: „A család a társadalom természetes és alapvető alkotóeleme, és joga van a társadalom, valamint az állam védelmére.”
- 111 Dolf ZILLMANN – Bryant JENNINGS: Pornography’s Impact on Sexual Satisfaction. *Journal of Applied Social Psychology*, vol. 18., no. 5. (1988) 438–453.
- 112 Samuel L. PERRY – Cyrus SCHLLEIFER: Till Porn Do Us Part? A Longitudinal Examination of Pornography Use and Divorce. *The Journal of Sex Research*, vol. 55., no. 3. (2018) 284–296.
- 113 Uo.
- 114 Steven STACK – Ira WASSERMAN – Roger KERN: Adult Social Bonds and Use of Internet Pornography. *Social Science Quarterly*, vol. 85., no. 1. (2004) 75–88.
- 115 Paul J. WRIGHT – Robert S. TOKUNAGA – Soyoung BAE: More Than a Dalliance? Pornography Consumption and Extramarital Sex Attitudes among Married U.S. Adults. *Psychology of Popular Media Culture*, vol. 3., no. 2. (2014) 97–109.
- 116 Louise PERRY: We should NOT Welcome The New Era Of Porn. (4/6) Oxford Union Debate. YouTube-vidéó. <https://www.youtube.com/watch?v=otS7VLEredY>.
- 117 Fight the new drug: *These 16 U.S. States Passed Resolutions Recognizing Porn As A Public Health Issue*. 2024. <https://fightthenewdrug.org/states-with-porn-public-health-resolutions/>.
- 118 pl. a lengyel egészségügyi programot: Narodowy Program Zdrowia na lata 2016–2020, VII, 2.8–2.11: Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Poz. 1492, 16 września (szepctember) 2016 r. <https://dziennikustaw.gov.pl/D2016000149201.pdf>.
- 119 International Classification of Diseases-11 for Mortality and Morbidity Statistics. 6C72 Compulsive sexual behaviour disorder. *ISD-11*, 2024. január 16. <https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http://id.who.int/icd/entity/1630268048>.

- 120 Lásd például: PACE: *Fighting the over-sexualisation of children*. Resolution no. 2119. (2016) 2016. június 21. 4.3.
- 121 Lásd például: PACE: *Gender aspects...* Resolution no. 2412. (2021) 2021. november 26. 10.2.1
- 122 Patrick J. DENEEN: *Rezsimváltás: Egy posztliberális jövő felé*. Budapest, Libri, 2023. 221.
- 123 ORBÁN Balázs: *Huszárvágás: A konnektivitás magyar stratégiája*. Budapest, MCC Press, 2023. 210-212.
- 124 Thomas PINK: The Church as potestas for faith: A response to Kevin Vallier's All The Kingdoms of the World. *The Josias*, 2024. január 12. 5–10.
<https://thejosias.com/2024/01/12/the-church-as-potestas-for-faith/>.
- 125 LÁSZLÓ Miklós: Példa-kép. A tizenéves korosztály értékválasztásai és a média. *Jel-Kép*, 1999/3. 33–49.
- 126 Gladden PAPPIN: After the End of Globalization. Five features of emergent postliberal order. *Postliberal Order*, 2022. március 25.
<https://www.postliberalorder.com/p/after-the-end-of-globalization>.
- 127 Megan POORE: *Using Social Media in the classroom*. New York, Sage, 2013. 4.
- 128 PAPP János Tamás: A közösségi média platformok szabályozása a demokratikus nyilvánosság védelmében. Doktori értekezés (Pázmány Péter Katolikus Egyetem). Budapest, 2022. 14–16.
- 129 PAPP, János Tamás i. m. 69 – 81.
- 130 RUSCH, Jonathan J.: Cyberspace and the „Devil's Hatband”. *Seattle University Law Review*, 24. évf., 2. sz. (2000) 577–582.
- 131 *Genfi nyilatkozat* (1924), *ENSZ gyermekjogi egyezmény* (1989), *Az Európai Unió alapjogi chartája* (2000).
- 132 PACE: *For an assessment of the means and provisions to combat children's exposure to pornographic contents*. Resolution no. 2429. (2022); accompanying repor doc. 15494 (April 7, 2022).
- 133 AVMS (19).

- 134 Craig R. CHLARSON: Utah Passes Porn Warning Label Law. *Wasatchdefenselawyers*, 2024. január 16. <https://wasatchdefenselawyers.com/utah-passes-porn-warning-label-law/>.
- 135 Committee of Ministers of the Council of Europe, Recommendation No. R (89) 7, concerning principles on the distribution of videograms having a violent, brutal or pornographic content. April 27, 1989, § 3.1–3.9.
- 136 PACE: *Violent and extreme pornography*. Resolution no. 1835 (2011), 9.1.3
- 137 Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, European Strategy for a Better Internet for Children, COM/2012/0196 final, § 2.3.3.
- 138 Yaman AKDENIZ: Governance of Pornography and Child Pornography on the Global Internet. A Multi-Layered Approach. In: Lilian Edwards – Charlotte Waelde (szerk.): *Law and the Internet. Regulating Cyberspace*. Oxford, Hart Publishing, 1997. 223–241.
- 139 ARCEP: Protection des mineurs. L'ARCEP et le CSA réunissent pour la première fois le Comité de suivi sur la „Protection des mineurs contre la pornographie en ligne”. [Protection of the minors – the ARCEP and the CSA convene the monitoring Committee on the „Protection of the minors against online pornography” for the first time.] <https://tinyurl.com/23hx85j3>.
- 140 Who we are. The eSafety Commissioner (eSafety) is Australia’s independent regulator for online safety. *ESafety Commissioner*, 2022. november 11. <https://www.esafety.gov.au/about-us/who-we-are>.
- 141 PACE: *Violent and extreme pornography*. Resolution no. 1835 (2011), 9.2.2.
- 142 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve
- 143 *On the whole question, see Forum des droits sur l'internet, Les enfants du Net – L'exposition des mineurs aux contenus préjudiciables sur l'internet* [Internet Children – Minors’ exposure to harmful contents on the Internet]. 11 février 2004. 20–23. <https://www.vie-publique.fr/files/rapport/pdf/044000066.pdf>.
- 144 Lengyel btk. 200. cikk.
- 145 Ofcom: *UK code of practice for the self-regulation of new forms of content on mobiles*. 2008. augusztus 11.

- 146 The internet and pornography. Prime Minister calls for action. *Gov.UK*, 2013. július 22. <https://tinyurl.com/36hfej9w>.
- 147 Digital Economy Act 2017. *Legislation.gov.UK*, 104. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2017/30/contents>.
- 148 Andrew K. PRZYBYLSKI – Victoria NASH: *Internet Filtering and Adolescent Exposure to Online Sexual Material. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, July, 2018. DOI: 10.1089/cyber.2017.0466. 405–410. <https://tinyurl.com/49m2s45s>.
- 149 Michele L. YBARRA et al.: Associations between blocking, monitoring, and filtering software on the home computer and youth-reported unwanted exposure to sexual material online. *Child Abuse & Neglect*, vol. 33., no. 12. (2009) 857–869.
- 150 PACE: *For an assessment...* Report no. 15494. § 24.
- 151 Christophe TARDIEU – Philippe SCHIL: *Prévention de l'exposition des mineurs aux contenus pornographiques sur internet* [Prevention of the minors' exposure to pornographic contents on the Internet]. 2019. 34. kk. <https://tinyurl.com/3ztemwuf>.
- 152 PACE: *Gender aspects...* Resolution no. 2412 (2021). § 10.4.6, 10.4.7.; *For an assessment...* Resolution no. 2429 (2022). § 6.2.
- 153 AVMS 28b. (3). cikk; AVMS 20. §.
- 154 Julia HÖRNLE, Protecting children from hardcore adult content online, *OUPblog*, 2014. január 27. <https://blog.oup.com/2014/01/protecting-children-from-hardcore-adult-content-online/>
- 155 *Les filtres qui marchent vraiment contre la pornographie* [Filters that really work against pornography]. Stop au porno.
- 156 Serkan ÇANKAYAA and al.: Parental controls on children's computer and Internet use. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2009/1. 1105–1109.
- 157 Utah HB 72. <https://trackbill.com/bill/utah-house-bill-72-device-filteramendments/1959365/>; Chris McKENNA: PYE Helps Device Filtering Legislation Pass in Utah. *Protect Young Eyes*, 2021. március 24. <https://protectyoungeyes.com/pye-helps-device-filtering-legislation-to-pass-in-utah/>.

- 158 *Law n° 2022-300 dated March 2, 2022, aiming to reinforce the parental control on the access means to the Internet. Contrôle parental obligatoire sur les appareils connectés à internet* [Mandatory parental control on the Internet connected devices]. 2022, szeptember 7. <https://www.service-public.fr/particuliers/actualites/A15553?lang=en>
- 159 „Ha egy másik tagállam joghatósága alá tartozó médiaszolgáltató olyan audiovizuális médiaszolgáltatást nyújt, amely nyilvánvalóan, komolyan és súlyosan sérti a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontját vagy a 6a. cikk (1) bekezdését, vagy sérti a közegészséget, vagy a közegészség sérelmével fenyegető súlyos és komoly kockázatot jelent.”
- 160 PACE: *Combating „child abuse images” through committed, transversal and internationally coordinated action*. Resolution no. 1834 (5 October 2011), 8.2.2.
- 161 Matt BURGESS: Germany is about to block one of the world’s biggest porn sites. *Wired*, 2021. július 14. <https://www.wired.co.uk/article/germany-porn-laws-age-checks>.
- 162 *Criminal Law of the People’s Republic of China, Chapter VI-Crimes of Obstructing the Administration of Public Order, Section 9-Crimes of Producing, Selling or Disseminating Pornographic Materials*. Art. 363. <http://www.asianlii.org/cn/legis/cen/laws/clotproc361/>.
- 163 Chu CHENGE: Incomplete and Opaque. The Problems with China’s Porn Laws. *Sixth Tone*, 2016. december 9. <https://tinyurl.com/4jw5w38r>.
- 164 Laura CECI: Opinion of adults in France towards a law strengthening the powers of the Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (ARCOM) in order to prohibit minors from having access to pornographic websites as of September 2023. *Statista*, 2024. január 11. <https://tinyurl.com/app>.
- 165 La neutralité du net [Net neutrality]. *ARCEP*. <https://www.arcep.fr/nos-sujets/la-neutralite-du-net.html>.
- 166 Julius STIEBERT: Netzbetreiber sollen Pornoportal sperren [Network operators should block porn portal]. *Posteo*, 2022. március 4. <https://posteo.de/news/netzbetreiber-sollen-pornoportal-sperren>.
- 167 Annick BILLON, Alexandra Borchio FONTIMP, Laurence COHEN, Laurence ROSSIGNOL, « Porno : L’enfer du décor » [Porn: Hell behind the stage], Information Report n° 900 (2021-2022), Senate, 123.
- 168 On the advantages and disadvantages of blocking, in a context of child pornography. In: PACE: *Combating...* Report doc. 12720 (19 September 2011), § 30., s.
- 169 App Review Guidelines. *Developer*. <https://developer.apple.com/app-store/review/guidelines/>.

- 170 Reviewing the Enforcement of App Age Ratings in Apple App Store and Google Play. *Canadian Centre for Child Protection*.
<https://protectchildren.ca/en/resources-research/app-age-ratings-report/>.
- 171 Jelena HOFFART: Is Apple the Next Identity Verification Juggernaut? *Medium*, 2023. január 3.
<https://medium.com/9yards/is-apple-the-next-identity-verification-juggernaut-bc8363465bb6>.
- 172 Clare MORELL – Michael TOSCANO: Making Smartphones and App Stores Safe for Kids. Federal, State, and Industry Measures. *Institute for Family Studies*, 2023. november 16. <https://tinyurl.com/5u76xjc5>.
- 173 Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A Digital Decade for children and youth: the new European strategy for a better internet for kids. COM (2022). 212. kk.
- 174 PACE: *Gender aspects...* Resolution no. 2412 (2021), § 10.4.9.; *For an assessment...* Resolution no. 2429 (2022), 6.4 – 6.4.10.; Accompanying report doc. 15494, April 7. 2022, § 27-39.
- 175 Committee of Ministers of the Council of Europe: *Recommendation 2001/8 on self-regulation concerning cyber content*, § 11; Committee of Ministers: *Recommendation CM, 2018/7. Guidelines to respect, protect and fulfil*.
- 176 Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiája. 31.
<https://digitalisjoletprogram.hu/files/b9/55/b955b52770e659680b4e537e84df906b.pdf>.
- 177 SORBÁN Kinga: Merre tovább az online gyermekvédelemben? A kiskorúak védelme az új médiakörnyezetben megjelenő káros tartalmaktól. *Glossa Iuridica*, 2022/1–2. 65–88. <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/7584695>.
- 178 *Az elektronikus hírközlési piac fogyasztóinak vizsgálata. Piackutatás az NMHH részére*. Ariosz Kft. 2020. 22. <https://tinyurl.com/496bf447>.
- 179 RAB Árpád – TÖRÖK Bernát: Bizalom, tudatosság, veszélyérzet az interneten. Az NKE Információs Társadalom Kutatóintézet reprezentatív, országos felméréseinek eredményei. Nemzeti Közszoigalati Egyetem – Eötvös József Információs Társadalom Kutatóintézet, 2020. 3. <https://tinyurl.com/kt5xvzkz>.
- 180 A Gyermekvédelmi Internet-kerekasztal 2020. évi tevékenységéről szóló beszámolója. https://nmhh.hu/dokumentum/225723/beszamolo_gyermvedelmi_kerekasztal_2020_evi_vegleges.pdf.

- 181 SORBÁN Kinga i. m. 65-88.
- 182 1123/B/2005. AB-határozat; 165/2011 (XII.20.) AB-határozat.
- 183 Legfelsőbb Bíróság Kfv. III.37.507/2001/5.
- 184 Smtv. 19. § (2) bekezdés.
- 185 SORBÁN Kinga i. m. 65-88.
- 186 Mttv. 11. § (2) bekezdés.
- 187 *A Médiatanács ajánlása a kiskorúak védelmében a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatók által alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokra.* 2022. május 15.
- 188 PAPP János Tamás: *A közösségi média platformok szabályozása a demokratikus nyilvánosság védelmében.* Doktori értekezés. (PPKE.) 2022. 54.
- 189 Ekertv. 15/D. § (1) bekezdés a) pont.
- 190 Ekertv. 15/F. § (2) bekezdés.
- 191 Ekertv. 15/F. § (3) bekezdés.
- 192 Papp János Tamás i. m. 61.
- 193 Papp János Tamás i. m. 50.
- 194 KOLTAY András – MAYER Annamária – POGÁCSÁS Anett: A médiatartalom-szolgáltatások meghatározása és differenciálása a szabályozásban. In: KOLTAY András (szerk.): *Magyar és európai médiajog.* Budapest, Wolters Kluwer, 2019.531.
- 195 *Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve (2018. november 14.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelvnek (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) a változó piaci körülményekre tekintettel való módosításáról.*
- 196 *Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv).*
- 197 AVMS 28b. Cikk a).

- 198 AVMS 28b. Cikk (3).
- 199 *Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális szolgáltatások egységes piacáról (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) és a 2000/31/EK irányelv módosításáról.*
- 200 *Digital Services Act.*
<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/digital-services-act.html>.
- 201 „New Vires”: Three porn sites, including Pornhub, to face tougher EU safety regulations. *France24*, 2023. december 20. <https://tinyurl.com/52dpj86c>.
- 202 *Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális szolgáltatások egységes piacáról (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) és a 2000/31/EK irányelv módosításáról.*
- 203 SORBÁN Kinga: Miért olyan nehéz szabályozni a netes pornót? *Ludovika Blogtér*, 2022. október 2. <https://tinyurl.com/4ftud5mp>.
- 204 Adoption en séance publique du projet de loi visant à sécuriser et réguler l'espace numérique (ou PJJ SREN) à l'Assemblée nationale. *Fevad*, 2023. november 2.
- 205 Protection des mineurs contre la pornographie en ligne. *Arcom*.
<https://www.arcom.fr/protection-des-mineurs-contre-la-pornographie-en-ligne>.
- 206 A francia jogalkotási folyamat a szenátus honlapján követhető nyomon:
<https://www.senat.fr/tableau-historique/pjl22-593.html>.
- 207 A jogalkotási folyamat a pornóipari érdekvédelmi szervezet honlapján követhető:
<https://action.freespeechcoalition.com/age-verification-bills/>. 2023-ban összesen hét állam tett nagy lépést az Act No. 216. 2023 helyi sajtóosságokhoz alkalmazkodó változatának hatályba léptetése felé: Louisiana (január 1.), Utah (május 3.), Mississippi (július 1.), Virginia (július 1.), Arkansas (július 31.) és Texas (szeptember 1.), de már Montana és Észak-Karolina kormányzója is aláírta az állam saját törvényét, amely 2024. január 1-jén lépett hatályba. Ezenfelül hasonló jogalkotói kísérletek figyelhetők meg más államokban is: Alabamában, Tennesseeben, Missouriban, Illinois-ban, Indianában, Ohióban, Delaware-ben, Wisconsinban, Michiganban és Maine-ben.
- 208 Jacob KASTRENAKES: Pornhub blocks access in Mississippi and Virginia over age verification laws. *The Verge*, 2023. július 3. <https://tinyurl.com/338hvz8f>.
- 209 Bianca GONZALEZ: Age verification legislation sparks First Amendment battles. *BiometricUpdate.com*, 2023. november 22. <https://tinyurl.com/4ap4tyty>.

- 210 Brandon WALTENS: Texas Sues Pornhub for Failing to Verify User Ages. *Texas Scorecard*, 2024. február 26. <https://texasscorecard.com/state/texas-sues-porn-hub-for-failing-to-verify-user-ages/>.
- 211 Free Speech Coalition v. Paxton, No. 23-50627 (5th Cir. 2024) <https://www.ca5.uscourts.gov/opinions/pub/23/23-50627-CV0.pdf>
- 212 Laurie CLARKE: Want to watch porn in Britain? Get your passport ready. *Politico*, 2024. február 4. <https://www.politico.eu/article/the-great-british-porn-block-is-back/>.
- 213 Melissa HEIKKILÄ: Three ways we can fight deepfake porn. *MIT Technology Review*, 2024. január 29. <https://tinyurl.com/3c8e7w2b>.
- 214 John EHRETT – Clare MORELL: Age Verification. Policy Ideas for States. *Institute for Family Studies*, 2023. június 13. <https://ifstudies.org/blog/age-verification-policy-ideas-for-states>.
- 215 Uo.
- 216 Protecting the age of innocence, On the lessons to be learned from the failure of the British regulation. *Parliament of Australia*, 2020. február. 3.78. kk.
- 217 Lásd a szervezet honlapját: <https://euconsent.eu/>.
- 218 *Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU-rendelete. (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.* <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0910>.
- 219 PACE: *For an assessment...* Report no. 15494, § 47.
- 220 Kamila GROSZKOWSKA: *Prawne możliwości ograniczenia dostępu do pornografii w internecie w Unii Europejskiej* [Legal possibilities of restricting access to pornography on the Internet in the European Union]. *Analizy BAS, Biuro Analiz Sejmowych*, 149. évf. 1. sz. (2019. január 4.) 9.
- 221 *Code of conduct. AVPA.* <https://avpassociation.com/membership/avpa-code-of-conduct/>.
- 222 Jason KELLEY – Adam SCHWARTZ: Age Verification Mandates Would Undermine Anonymity Online. *Electronic Frontier Foundation*, 2023. március 10. <https://tinyurl.com/mrxxvpr9>.

- 223 Krista CHAVEZ: What Would Legally-Mandated Age Verification on the Internet Actually Look Like in Practice? *NetChoice*, 2023. március 21. <https://tinyurl.com/3wwy4zvr>.
- 224 Általános adatvédelmi rendelet (GDPR). <https://tinyurl.com/yc6wt3vs>.
- 225 GDPR 8. cikk (2).
- 226 Jackie SNOW: Why Age Verification Is So Difficult for Websites. *The Wall Street Journal*, 2022. február 27. <https://www.wsj.com/articles/why-age-verification-is-difficult-for-websites-11645829728>.
- 227 Amit ASARAVALA: Why Online Age Checks Don't Work. *Wired*, 2002. október 10. <https://www.wired.com/2002/10/why-online-age-checks-dont-work/>.
- 228 SÜLE-SZIGETI Bulcsú: Milyen bankszámlája és bankkártyája lehet egy gyereknek? *Index*, 2020. június 15. <https://tinyurl.com/ypnejty7>.
- 229 Chris STOKEL-WALKER: Lying About Your Age? This AI Will See Right Through It. *Coda*, 2023. március 28. <https://www.codastory.com/authoritarian-tech/ai-age-verification/>.
- 230 Laura KABELKA: L'organisme allemand de protection de la jeunesse approuve l'IA comme outil de vérification de l'âge [German youth protection body approves AI as age checking tool]. *Euractiv*, 2022. május 31. <https://tinyurl.com/y547cuxz>.
- 231 Liliana PASQUALE – Paola ZIPPO: Digital Age of Consent and Age Verification: Can They Protect Children? *IEEE Software*. vol. 39., no.3. (2020) 51.
- 232 Uo.
- 233 Chris STOKEL-WALKER i. m.
- 234 Lásd az *Allpass Trust* honlapját: <https://www.ageid.com/>
- 235 CNIL, Vérification de l'âge en ligne : trouver l'équilibre entre protection des mineurs et respect de la vie privée [Online age verification: find the balance between protecting minors and respecting privacy]. *CNIL*, 2022. július 26. <https://tinyurl.com/56h9jmhs>.
- 236 Ammar KAIRALDEEN - Nor Fadzilah ABDULLAH: Peer-to-Peer User Identity Verification Time Optimization in IoT Blockchain Network. *Sensors*. vol.23., no.4. (2023) 2107.

- 237 Ennek az a lényege, hogy a számítógép képes 1. egy alfanumerikus derivatívát kapni, amely egy adott információhoz van rendelve, majd 2. ellenőrizni, hogy két információ mögöttes tartalma megegyezik-e anélkül, hogy az információ könnyen rekonstruálható lenne a hashértékből vagy a derivatívából.
- 238 William J. BUCHANAN: Zero-knowledge Proof. Proving age with hash chains. *Asecuritysite.com*, 2023. <https://asecuritysite.com/encryption/age>.
- 239 Enrique GUERRA VU –G. WESTLAKE: Detecting child sexual abuse images: traits of child sexual exploitation

Az Axioma Központ egy keresztény agytröszt, amelynek célja, hogy a hit és értelem talaján állva kutatási, oktatási és média tevékenységgel gyakoroljon hatást a társadalomra. Célunk az egyéni és társadalmi kiteljesedés, az emberi méltóság védelme, valamint a közjó előmozdítása.

Valljuk, hogy egy felelős társadalom érzékeny az emberek testi és lelki szükségletei iránt. Ennek a szemléletnek érvényesülnie kell a jogrendben, a kultúrában, valamint a vallási és civil közösségek tevékenységében egyaránt.

Meggyőződésünk, hogy a sikeres emberi közösségek olyan pillérekre épülnek, mint az élet, az emberi méltóság és az emberi természetnek megfelelő szexualitika abszolút védelme. A szeretet civilizációjáért dolgozunk, ahol a kiskorúakat megvédik a káros tartalmakkal szemben. Ez utóbbi cél érdekében készült az Axioma Központ első tanulmánya „Az online gyermekvédelem axiómája”.

axiomakozpont.hu